

ОКР. ТЪРНОВО
гр. ТЪРНОВО

РОЛТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

БОРБА

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП, ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ — В. ТЪРНОВО
Излиза три пъти седмично

Год. XIX, бр. 62-63 (1817-18)

В. Търново, четвъртък 23 май 1963 г.

Цена 4 стотинки

КЪМ СВЕТЛИ БЪДНИНИ

НАВЪРШВАТ СЕ 100 години от революционното дело на братята Кирил и Методий — създаването на славянската азбука и писменост. Единадесет века това свето дело греє като слънце в душите на българския народ, устоява на тъмните бури в нашата история, буди народната вяра, дава сили и воля за борба. Повече от век нашият народ ежегодно чествава 24 май, като един от най-светлите свои празници.

Дошъл из дълбините на миналото, празникът на Кирил и Методий е прослава на нашето свято А, Б, оазарено от великите дела на нашите възрожденци, звучало в гневните слова на Паисий и Софроний, в революционните песни на Ботев и Вапцаров, в гордите слова на безсмъртния Димитров.

Делото на двамата братя не е само наше, българско. То е общославянско. Изминало дългия път от селцата на Моравия, славянското слово стигна до звездните рейсове на Гагарин и Титов, на Николаев и Попович. Със славянски думи беше записана победата на Октомврийската революция. Това е езикът, на който написа гениалните си трудове Ленин. С него и днес още живеят в сърцата на всички народи Пушкин, Лермонтов, Толстой, Горки, Маяковски.

Програмата за построяването на комунизма е записана с буквите, сътворени от Кирил и Методий.

Съдействувало за сплотяване на народните сили в борбата им за свобода, станало символ на славянското единство и бойна дружба през вековете, делото на Кирил и Методий е в небивал разцвет и дава прекрасни плодове. Нашата Родина се превръща в цветуща градина, която крачи в челните редици на борбата за човешки прогрес и щастие.

Социалистическият строй, политиката на БКП, създава условия за най-активно участие на целия народ в изграждането на българската култура. Народната власт разкрива енергията и талантите на милиони хора, даде им неограничен простор за творческа изява. В най-тесна връзка с развитието на културата и съзнателността на масите, с техния духовен ръст се намират и темповете на социалистическото ни строителство. Ето защо Партията и правителството отделят толкова много грижи и средства за повишаване културата на народа, за все по-широко разгръщане на творческите народни сили. Социализмът и комунизмът — както образно се изрази др. Т. Живков — са златен век за развитието на народната култура.

Разтвориха се вратите на училищата и университетите за чедата на народа. Запалена буйна огъня на негасещите народни светилни-читалища. Децата на работниците и селяните заживяха с чудния свят на музиката. Книгата, хубавата художествена и научна книга, проникна до всяко човешко сърце. Целият народ е устремен към знанието.

Правейки равносметка в де-

ня на светлия празник, ние с радост можем да отбележим забележителните резултати в областта на учебното дело, науката, изкуството, културно-масовата работа в нашия окръг. А тази година ни донесе нова радост. В древната столица на България, там, където преди шест века славянската писменост разцъфти, където словото на Теодосий Търновски и патриарх Евтимий държеше будно народното съзнание, тази година се открива ново висше учебно заведение — Висш педагогически институт.

Решенията на Осмия конгрес на Партията и Директивите за развитието на нашата страна вдъхват трудещите се от окръга. Ведно с целия български народ те работят за претворяването им в дела, за изграждането на светлото бъдеще.

Окрилени от речите на др. Т. Живков пред дейците на литературата и изкуството и пред

Десетия конгрес на Комсомола са дейците на образованието, науката и изкуството в нашия окръг. По примера на Кирилметодиевските ученици, които превърнаха славянската писменост в щит и меч в многовековната борба срещу класовите и националните подличия, те ще водят още по-непримирима борба срещу буржоазната идеология и чуждите упадъчни тенденции, ще работят за подобряване възпитанието на подрастващите.

Сплотени от народната обич, водени от мъдрата ни героиня БКП, работници, кооператори, учители и културни дейци, ще завоюват нови победи в социалистическата културна революция. И сега, когато отново запеем химна на Кирил и Методий, неговите познати и винаги възбуждащи думи „Върви, народе възрождени, към светли бъднини върви“, ще бъдат в пълно съзвучие с устрема ни към комунизма.

Сега е ред на монтажниците

Към Спиртната фабрика в Държавни захарни заводи — Горна Оряховица се строи нов цех за производство на въглероден двуокис. За него ще се използва газ от варницата на фабриката. С пускането на цеха в експлоатация производството на въглеродния двуокис в страната ще се увеличи три пъти.

Бригадите от ремонтно-строителния цех привършиха предсрочно строителните работи и откриха фронт за монтажниците. Сега на строежа напредва работата по монтажа на железната конструкция. В момента на нея се вдигат деветте загрявача и декарбонизаторът, в който ще се отдели чистият въглероден двуокис. Работата изисква много труд и компетентност, затова са на крак и всички специалисти.

Ст. Градинарова

от Обществена редакция на в. „Борба“ — Г. Оряховица

Паметни вечери

Нашето село носи името на Алеко Константинов. В чест на 100-годишнината от рождението на писателя-общественик ни гостува писателят Стефан Станчев — главен редактор на списание „Турист“. В увлекателна беседа той обрисова величавото дело на автора на „Бай Ганю“, на основателя на туризма у нас.

На 18 май тържествен концерт пред жителите на Алеко изнесе представителният хор при читалището в Свищов. Салютен бе препълнен. Всяка песен се изпращаше с бурни аплодисменти. На диригента и хористите бяха поднесени свежи цветя.

Тези алекови вечери ще останат паметни за жителите на селото.

Г. Минков
Ат. Божанов

Чест и признание, които задължават

ОТШУМЯХА дните 20 и 21 май, в които заседава Вторият конгрес на Съюза на българските журналисти. Но никой няма да загасне пламъкът, който високата чест и признанието, оказани от Централния комитет на Партията и лично от другаря Тодор Живков на журналистите, разпалиха в душите на делегатите.

Централният комитет на Партията и народното правителство, заяви др. Т. Живков на приема пред делегатите, имат пълно доверие в отряда на българските журналисти, който е бил, е и ще бъде винаги дясна ръка на Партията и правителството в изграждането на социализма. Нашите журналисти стоят крепко зад Централния комитет на БКП, защото те са плът от плътта на Българската комунистическа партия, плът от плътта на нашия народ — строител на социализма.

Това топло признание на скромния журналистически труд дава сили, вдъхва още по-голяма увереност в творческите възможности, тласка към повишаване на журналистическото майсторство, към списването на още по-добрите и интересни печатни издания.

В навечерието на големия празник — 24 май — ден и на българския печат, високата чест и признанието донесоха голяма радост за българските журналисти, въоръжават ги с още по-остри стоманени пера, задължават ги всеотдайно да работят за претворяване в живот историческите решения на Осмия конгрес на Партията.

Вторият конгрес ще остане паметен в живота на българските журналисти, които стоят твърдо и неотстъпно на вярна стража за пълната победа на социализма и комунизма в съвременната ни Родина.

Чехословашката военна делегация във В. Търново

Във вторник по обед от Варна в нашия град пристигна Чехословашката военна делегация, водена от армейския генерал Бохумир Ломски, министър на народната отбрана на Чехословашката социалистическа република. Край с. Добри дал гостите, придружени от генерал-лейтенант Август Кабакчиев, заместник министър на народната отбрана на НРБ, от извънредния и пълномощен министър на ЧССР в София Йозеф Халуца и военния аташе при посолството Сергей Петрас, бяха сърдечно посрещнати от секретаря на Окръжния комитет на БКП Димитър Туджаров, от председателя на Градския народен съвет инж. Хараламби Кударов и началника на БНВУ „В. Левски“ ге-

нерал-майор Борис Карамфилов. На площад „Велчова завера“ военната делегация на братска Чехословашка бе приветствувана от първия секретар и член на ЦК на БКП Димитър Стоичков.

На площада пред портата на БНВУ „В. Левски“ представителна курсантска рота отдаде военни почести.

Членовете на делегацията разгледаха учебните зали на курсантите, запознаха се с техния живот и успехи в овладяване на военното дело. Армейският генерал Бохумир Ломски приветствува бъдещите народни командири и награди десет отличници в бойната и политическата подготовка.

Привечер гостите посетиха и град Лясковец.

В настъпление за победата на комунизма в умовете и душите на хората

Окръжно съвещание на партийния актив и дейците на културния фронт

ВИКТОРИЯ ГЕНОВА

Скъпа Партийо, твоите повели като вятър погънтен зоват всички, где теб със теб са поели и към слънцето с тебе вървят.

В тебе крепне и моето рамо — аз съм, где те ти позовехи: — други зов, други пътища няма! — Аз съм цялата порив, копнеж.

Аз съм звън възторжено понесен! — А какво ли цах да съм без теб —

КЪМ ПАРТИЯТА

вик самотен и безкрила песен, стъпкан стъпък всред оголяла степ.

И за мен е щастие, че мога да съм изстрел в твоята борба, искрица една от твои огъни, твойта правда с вяра да тръбя! —

Аз пред теб съм крехка. . . Аз съм слаба. . . Но в сърцето крия сили — знам в час тревожен, ако ти потрябва, сетния си дъх за теб ще дам! —

другаря Тодор Живков. Докладчикът подчерта, че литературата и изкуството са мощно оръжие в ръцете на Партията за решаване на големите проблеми, които стоят пред нашия народ, за израстването на новия човек.

Но отделни писатели, хора на изкуството, попаднаха в плен на чуждото влияние. Партията сега зове не към отбрана, а към настъпление на широкия идеологически фронт. Това настъпление трябва да се засили всеки ден, всеки час. Да няма комунистически творчески работници, библиотекари, агитатори, които да не се чувствуват като активен борец на идеологическия фронт, дълбоко да разбира своята лична отговорност за възпитанието на трудещите се.

Особено сериозни задачи има да решаваме по въпросите на комунистическото възпитание на младежта — каза другарят Цоню Цонев. Тя винаги е била предавана на великите идеи на комунизма. И днес тя върви в челните редици на социалистическото строителство. Големите дела на младото поколение. В заводи, предприятия, кооперативни стопанства, ком-

сомолците се трудят неуморно. Героични усилия прояви младежта и през тая година. И през най-тежките зимни дни, тя бе на мелиоративните обекти в Михалици. Стражници. Камен. Студът не я уплаши. С това, и с цялата си дейност, комсомолската организация в окръга потвърждава, че е достоен приемник на борческите завети на Сашо, Малчика, Лилияна, че претвори в живота това, за което мечтаха Ганка Раешева, Парашкева Енева и стотиците млади герои, загинали в борбата против фашизма.

Но все още има млади хора, за които идеалите си остават парите, леките развлечения, модата. Не бива повече да се отнасяме примиренчески към тях. Защото подобни факти са не само резултат на буржоазното влияние, но и следствие на лоша работа на някои партийни, комсомолски и други организации.

Особено се наблегна в доклада на ролята на училището във възпитанието на младото поколение. Работата на учителите, тяхната квалификация, идейно-политическата им подготовка да бъде първостепен-

на задача на партийните и профсъюзни организации, народните съвети. Не бива да се поставят в училище на втори план и физическото възпитание.

По-нататък в доклада си другарят Цонев се спря на въпросите на литературата и изкуството. Подчерта се, че нашата литература се развива правилно в духа на социалистическия реализъм. Но не може да не ни безпокоят такива факти, когато отделни художници, писатели гледат на нашата действителност през черни очила, попадат под влиянието на буржоазната пропаганда.

В тази връзка бе разглеждана идейността на творческите работници в окръга. Подчертано бе, че художниците от Търновския окръг проявиха голяма активност. Създадоха редица интересни и злободневни картини, някои от които бяха показани на общата художествена изложба в София. Известен е другарят Мортан Попов не само в окръга, но и в страната.

Организираната обща изложба на нашите художници в чест на Осмия конгрес на БКП беше положително явление по от-

ношение на разнообразието на темите, индивидуалните стилове и начина на изпълнение на сюжетите. Изложбата предизвика доста коментари, не само в кръга на художниците, но и сред обществеността. Повод за това бе стремежът на някои автори към по-свободно третиране на формите и цветовете. По-требна да се каже, че съвременната изложба не е само основателна. Но на някои от картините липсва обществено идейно съдържание. Нашите художници трябва да рисуват с по-голямо майсторство ясни, високоидейни картини. В някои от картините на тая изложба, а и в следващите имаме доста натурализъм, фотографическо изображение на действителността, а някъде и схематизъм. Социалистическата ни действителност е много по-богата, отколкото се представи в картините на нашите художници. Чрез своята четка те трябва да създават високо художествени образи, които да възбуждат работниците и селяните.

Сериозни слабости се забелязват при оформянето на магазините във В. Търново — при подреждането на витрините, рекламата, вътрешната украса. Допуснатите грешки на някои художници, не са от злонамереност, а създадени от стремеж за нещо ново, оригинално, за което не им достига необходимото майсторство.

Голям дял в културния живот на окръга заема литературата. Членове на кабинета на литературния работник във В. Търново са печатащи творци в нашия местен и централен печат и в много литературни сборници. Някои от членовете

(Следва на стр. 7)

1100 години СЛАВЯНСКА ПИСМЕНОСТ И КУЛТУРА

Славянските книги са осъдени на унищожение.

886 г. — Трима от учениците на Кирил и Методий: Климент, Наум и Ангеларий, след много мъчения, са изгонени от Великоморавия. Радужно приети в България, Климент и Наум изработват план за разпространение на славянската писменост тук. (Ангеларий умира скоро след идването си в Плиска). В България славянската писменост намира своето истинско отечество. Оттук тя започва да се разпространява и в другите славянски страни, предимно в Русия и Сърбия.

886-893 г. — Климент е назначен в областта Кутмичевина — в най-западните предели на българската държава. Тук в своята религиозно-просветна дейност обучава на четмо и писмо повече от 3500 души, които се пръсват като духовници и учители из цялата страна.

Наум се заема с разпространението на славянската писменост и книжнина с център Плиска.

893 г. — Климент е издигнат в чин епископ на Велико и Дебница със седалище гр. Охрид и става първият български висш духовник, славянин по произход.

Наум заема учителското място в Кутмичевина.

X ВЕК. — Обособяват се книжовни школи в Преслав и Охрид, имащи огромно значение за създаването на българска литература, която започва твърде бързо да расте и получава жанрово многообразие. Оформят се кръг от писатели като Йоан Екзарх, който започва като преводач, преминава към самостоятелна книжовна дейност, за да създаде по-късно такова крупно произведение, каквото е неговият „Шестоднев“. Епископ Константин, който създава първия славянски летописен труд „Историкъ“ (в 894 г.) и др. Черноризец Храбър написва на роден език книгата „О писменех“ — страстна защита и пламенна възхвала на славянството, широко разпространена през средновековието в сръбската и руска книжнина. Тя забележително книга поддържа съзнанието за равнопоставеност на славянството в културно отношение с останалите народи по онова време.

XI ВЕК. — За разпространението на славянската писменост в Чехия — Моравия свидетелствуват ред паметници — Киеските и Пражките листи, глаголическите паметници от XI век с чехо-моравски езикови особености.

1045-1125 г. — Чехският летописец Козма Пражки написва в три тома забележителна книга в чехската литература.

Забележка: Под влияние на католицизма и немското господство през периода XII-XIII век в Чехия е наложена латинската азбука.

1018-1185 г. — Епоха на Византийското робство в нашата страна. През този период значително се увеличават апокрифите и особено богумилската литература — белег за значително участие на народа в книжовния живот.

XIII ВЕК. — Кирило-Методиевата писменост намира благоприятна почва за развитие в Сърбия и Хърватско и съществувала до ново време. Първите литературни паметници: Мирославовото и Вукановото евангелие са наследници на Кирило-Методиевата традиция в Сърбия.

XIV ВЕК. — През втората половина на XIV век голям разцвет получава българската религиозна книжнина. Забележителен просветител от това време е Теодосий Търновски, който основава школа в Клисарий.

XV ВЕК. — Кирило-Методиевата писменост намира благоприятна почва за развитие в Сърбия и Хърватско и съществувала до ново време. Първите литературни паметници: Мирославовото и Вукановото евангелие са наследници на Кирило-Методиевата традиция в Сърбия.

XIV ВЕК. — През втората половина на XIV век голям разцвет получава българската религиозна книжнина. Забележителен просветител от това време е Теодосий Търновски, който основава школа в Клисарий.

Мислим, че сме признателни за благодеянията на днес празнуемите ни светци. Вesselбите и тържествата ни, които правим за техен спомен, никакво значение не ще имат. Радвали сме се, веселили сме ся, че каква полза ако и на дело не показваме нещичко за народното ни добро? Такива радости и увеселения са и неприлични, а, което е по-лошо, и смешно.

Мили брати! Ний днес считаме себе си за народ и народ от по-важните народи в Европа, ние имаме себе си за нещо; но другите по-образовани народи не са мислили тъй за нас, както и днес не мислят, т. е. мислят, че ний българите за нещо не сме способни — ни за наука, нито за художества, нито за друга по-почетна работа, освен с най-прости някои занаяти да си препитаваме: Коля и била причината, за гдето сме били тъй презрени от другите народи? Причината за това е била злата наша съдба, която ни е хвърлила в най-долния степен на невежеството, посредством наши неприятели; прочее не ще кажа, че ний не сме способни за нищо, но се разбира, че не сме имали свобода да обработваме и развиваме нашите способности. Но имаме възможност да опровергаем тези неприятни идеи, които имат другите народи за нас и да си докажем, че ний сме способни за всичко, и от нас могат да бъдат хора, които могат да придобият уважение на народа си, стига да имат възможност да обработват и развиват свободно тези си способности.

Освен тъй, ако поставяме тъй и вървим по този път, ний ще се удостоим за малко време да се сравним с другите по образование и просветнети народи и за нас ще се отвори с другите по-славна бъдеще.

Оригиналът на словото се пази в Държавния архив Търново (фонд 65, опис № 1 арх. единица № 192-л № 3.4)

Родна реч

Родна реч,
моя майчице скъпа,
колко люлки до днеска люля,
колко българци с нежност окъпа —
векове сред гори и поля!
Твоят ек ме понася далеко
на могъщи и горди крила
над прабългарски криви пътеки,
спрели до праславянски села.
И изгряват над Солун звездите
над безкижлив славянски земи.
Екха пламенен зов към дедите —
в пергаменти и днес тъй гърми!
Родна реч — ти безсмъртна гор,
надаживя византийски гнет
и рева на османските орди!
А един ли незнаен поет

е твой глас ня за Кралевич Марко
и за Ново — с духа несломим!
Твоите багри една килимарка
с обич вкити във китен килим.
Твоят път беше стръмен и кървав —
по бескиж очаквана бе,
гня в затвори с чадата си първи —
днес звъниш под свободно небе!
Родна реч,
наша майчице мила,
дай ни мъдрост да бъдем добри,
дай ни дързост

и смелост,

и сила —

С теб да крачим навеки дори!

Георги ДАНЧЕВ

зиране през последната четвърт на X век. Първ крупен паметник на преминалото в Русия Кирило-Методиево дело е Остромировото евангелие (от 1056-57 г.), изработено от източнобългарски оригинал и представяващо руска редакция на най-стария славянски превод.

1113 г. — Написан е от Нестор знаменитият паметник на древноруския летопис „Повест временных лет“. Авторът е съумял, въз основа на по-ранни сведения, живо и образно да разкаже за възникването на Русия и да свърже нейната история с историята на другите страни.

1185 г. — Написан е един от най-значителните паметници на руската култура, описващ похода на княз Игор Светославович: „Слово о полку Игореве“. Авторът е сторонник за единство на страната, единство на народа и пр. Руската земя за него е цяла Русия. Книгата е проникната от дълбок патриотизъм.

Забележка: Под негово влияние българският книжовник Исай Серски по-късно е дал израз на народните страдания и чувства от турското нашествие у нас.

XI ВЕК. — За разпространението на славянската писменост в Чехия — Моравия свидетелствуват ред паметници — Киеските и Пражките листи, глаголическите паметници от XI век с чехо-моравски езикови особености.

1045-1125 г. — Чехският летописец Козма Пражки написва в три тома забележителна книга в чехската литература.

Забележка: Под влияние на католицизма и немското господство през периода XII-XIII век в Чехия е наложена латинската азбука.

1018-1185 г. — Епоха на Византийското робство в нашата страна. През този период значително се увеличават апокрифите и особено богумилската литература — белег за значително участие на народа в книжовния живот.

XIII ВЕК. — Кирило-Методиевата писменост намира благоприятна почва за развитие в Сърбия и Хърватско и съществувала до ново време. Първите литературни паметници: Мирославовото и Вукановото евангелие са наследници на Кирило-Методиевата традиция в Сърбия.

XIV ВЕК. — През втората половина на XIV век голям разцвет получава българската религиозна книжнина. Забележителен просветител от това време е Теодосий Търновски, който основава школа в Клисарий.

XV ВЕК. — Кирило-Методиевата писменост намира благоприятна почва за развитие в Сърбия и Хърватско и съществувала до ново време. Първите литературни паметници: Мирославовото и Вукановото евангелие са наследници на Кирило-Методиевата традиция в Сърбия.

XIV ВЕК. — През втората половина на XIV век голям разцвет получава българската религиозна книжнина. Забележителен просветител от това време е Теодосий Търновски, който основава школа в Клисарий.

Мислим, че сме признателни за благодеянията на днес празнуемите ни светци. Вesselбите и тържествата ни, които правим за техен спомен, никакво значение не ще имат. Радвали сме се, веселили сме ся, че каква полза ако и на дело не показваме нещичко за народното ни добро? Такива радости и увеселения са и неприлични, а, което е по-лошо, и смешно.

Мили брати! Ний днес считаме себе си за народ и народ от по-важните народи в Европа, ние имаме себе си за нещо; но другите по-образовани народи не са мислили тъй за нас, както и днес не мислят, т. е. мислят, че ний българите за нещо не сме способни — ни за наука, нито за художества, нито за друга по-почетна работа, освен с най-прости някои занаяти да си препитаваме: Коля и била причината, за гдето сме били тъй презрени от другите народи? Причината за това е била злата наша съдба, която ни е хвърлила в най-долния степен на невежеството, посредством наши неприятели; прочее не ще кажа, че ний не сме способни за нищо, но се разбира, че не сме имали свобода да обработваме и развиваме нашите способности. Но имаме възможност да опровергаем тези неприятни идеи, които имат другите народи за нас и да си докажем, че ний сме способни за всичко, и от нас могат да бъдат хора, които могат да придобият уважение на народа си, стига да имат възможност да обработват и развиват свободно тези си способности.

Освен тъй, ако поставяме тъй и вървим по този път, ний ще се удостоим за малко време да се сравним с другите по образование и просветнети народи и за нас ще се отвори с другите по-славна бъдеще.

Оригиналът на словото се пази в Държавния архив Търново (фонд 65, опис № 1 арх. единица № 192-л № 3.4)

Стенопис от църквата „Св. Петър и Павел“

ПРЕДИ 100 ГОДИНИ В ТЪРНОВО

Търновци взеха дейно участие в църковно-националната борба за нашето освобождение. В тази борба празникът в чест на славянските просветители Кирил и Методий им служеше като обединяващо звено. Кое то свързваше млади и стари, бедни и богати, всички в един ум, в една воля и им даваше сили и кураж да водят борбата до пълна победа.

Кога за пръв път е чествувал този ден в Търново още не е установено. Писмените извори гласят, че това е станало още преди изгонването на последните гръцки владетели от града. В една дописка, публикувана в брой 45 от 29 май 1865 г. на в. „Турция“, излизал в Цариград, между другото четем следното: „Търново. 11 май. Тъз година на тука днешният празник са празнува най-тържествено от всяка година. Храбър въздигнат в почет на тези народни наши просветители Кирила и Методия беше великолепно украсен и множеством на посетителите беше изпълнен както храмът вътре тъй и двоят на вън. Сичните свещници на градът ни присъствуваха на Божествената служба. Един от учителите каза едно слово върху подвигът на тези предатели на нашата книжнина. На „Изрядно“ ся по многолюдно.“

За пробуждането на Търновци голяма роля изиграли училищата, които занаятчиите от-

кривали към черквите, в отделни къщи или в нарочно построени сгради. През 1869 г. било отворено читалище „Надежда“, а в града имало и книжовно дружество. Чествуването на Кирил и Методий през 1869 г. е било много по-тържествено.

Във в. „Македония“, издаван в Цариград от големия наш възрожденец и писател П. Р. Славейков, год. III, бр. 27 от 31 май 1869 г. е публикувана обширна анонимна дописка, в която четем:

„Търново — Тая година за пръв път ся случих тука на 11 май за празникът на нашите народни просветители Кирила и Методия, и наистина този ден ми направи едно живо впечатление, което не очаквах. Както миналата година тъй и сега, Богослужението ся извърши в митрополитскът, някога патриаршескът, черквъ на долциъ махалъ; тържеството на това място представляше наистина трогателна картина, всичкото наше общество, беше съгласно и народ много беше изпълнил това пространно жилище, в което за последен път гъркът митрополит Григорий живееше, като едно силно доказателство, че рано или късно народната воля тържествува противу не правдът, и когато тя воля ся прояви и окрепне, не е вече възможно нищо да „привлустови“...“

... След отпусък на черк-

вд, народът излезе на двора, дето станъ водоствет, и от там всички навлезохъ в пространнѣт митрополитскъ граднѣ, кождо добре знаеше, и тамо с време още пригответо дружество музиканти засирихъ народни песни.

... След това народът излязъл на площада пред митрополития и извил хоро, на което се наловили повече от 300 души, това привлекло още хора „и събранието представляше тържествувание от народен СВОР“...

В друга една дописка, поместена във в. „Турция“, год. IX, брой 15 от 25 май 1873 г. четем следното:

„ТЪРНОВО. 13 май. Беше време, когато тържествуването на този народен празник, като ново нещо да ся въвежда постепенно от место на место, и когато в началото на няколко места са празнуване, днес са празнува от сичкий българский народ даже и в чуждите страни като Смирна и прочее. В този ден 11 май да кажем че отечеството ни цело пее, играе и ся весели, не събръхаме, да кажем че в този ден народния дух съединява сърцата и чувствата на сичните българи, не съгъвамъ. И тъй Г-не Редакторе в Цариград, както и онзи българи в Смирна, Вьена или Манчестър, както и онзи бългъ, в който страна из отечеството ни, като

тържествува този ден духа им не е само там, а обикаля, ходи по сичките места дето знае че и там тъй же са тържествува. Ако да можеше един ангел да разнася песните, здравичите вземно от едни до други, то нешто над балканский полуостров пеще да ечи над главите ни с прълятний отзив на всенародното веселье — ентусиазм! Ей... народа ни всенародно тържествува народните си празници и всенародно са весели...“

Също такива прочувствени дописки са поместени и във в. „Век“, излизал в Цариград. В брой 20, год. I, от 25 май 1874 г. между другото се казва, че тази година празнуването е било най-тържествено от всички досега. Причината е била, че епископ Климент (Браницки) извършил църковната служба в новия храм и държал прочувствено слово за значението на празника, а след това народът, начело с епископа и учениците, отишли в едно от градските училища, в двора на черквата Св. Никола и там извършил водоствет и държал реч, а също така и учителят Шинков държал реч за значението на празника.

Тези са най-важните дописки, които дават сведения за чествуването на Кирил и Методий в Търново преди Освобождението.

Ното НИТОВ

855 година. — Братята Кирил и Методий създават в Олимпийския манастир славянската азбука, наречена глаголица. Веднага след съставянето й, те пристъпват към превеждане на най-необходимите църковни книги на славянски език.

Забележка: Има исторически данни, че Кирил и Методий първоначално разпространяват създадената писменост (още не напълно изгладена) сред българското население по поречието на р. Брегалница.

862—863 г. — Кирил и Методий водят проповедническа и преди всичко учителска дейност на славянски език във Великоморавия.

867—869 г. — Немското духовенство създава пречки в дейността на двамата братя. Наклеветени, те биват принудени да отидат в Рим, където се задържат две години и полагат големи усилия, за да получат разрешение от папа Адриан II да продължат дейността си.

869 г. — На 14 февруари Кирил умира в Рим, като оставя на брат си завет да продължи делото на славянската писменост.

870 г. — Владетелят на Панония, Коцел, издействува позволение от папата за разпространение на славянската писменост и в Панония. Методий е посветен за Панонски епископ.

870—873 г. — Немското духовенство започва нови гонения срещу Методий и учениците му. Методий е заловен, осъден и изпратен в един затвор в Бавария, където прекарва две години и половина. Пред немския феодален съд той се държи смело и достойно като заповя, че те се опитват да пробият желязна планина с костен череп и следователно че си съчувлят главата. По настояване на папа Йоан VIII, Методий е освободен от затвора при условие да се откаже от употребата на славянска писменост за църковни цели.

874 г. — Методий е провъзгласен за архиепископ на Великоморавия със седалище гр. Велеград, по искане на княз Светополк. Тук той развива огромна просветителска дейност. Въпреки забраната, разпространението на славянската писменост продължава, правят се опити да се разшири и в Чехия и Полша. Методий продължава със същата упоритост започнатото дело, превеждайки църковните книги на славянски език.

885 г. — На 6 април Методий умира във Велеград, като оставя заместник ученика си Горазд. Немското духовенство и папските пратеници във Великоморавия подлагат на съд учениците на Кирил и Методий.

НАЙ-МИЛОТО И ДРАГОТО

... и ний сме дали нещо на светът
и на вси словени книга да четат...“
Ив. ВАЗОВ

ПОВЕЧЕ ОТ 100 ГОДИНИ народът ни тачи творците на своето четмо и писмо, на своята просвета и култура. Създадена е прекрасна културна традиция — празник на безсмъртното дело на Кирила и Методия.

Началото на празника се поставя в 1857 г. (11 май) в Пловдивското училище „Кирил и Методий“. „Шом училището се нарече св. Кирил и Методий, трябва и празникът му да се празнува“ — пише в спомените си Найден Геров. В 1858 г. Йодким Груев отправя призив чрез „Цариградски вестник“ за всенародно чествуване делото на братята Кирил и Методий. В тържествата се включват училищата и читалищата. Делото на братята става опора срещу асимилаторите и мощно оръжие за борба против поробителите. Същата година (1858) се чествава празникът на Кирил и Методий и в гр. Елена. Делът на Кирил и Методий става символ на народното самосъзнание, на жаждата за светлина, за свобода и щастие, за славянско единство и братство между народите.

Интересна, съдържателна и високопатриотична реч за Кирил и Методий е произнесъл учителят Димитър Недев в село Беброво на 11 май 1876 година, която публикуваме със съкращения.

„Ето ни и тази година... събрани наедно в туй свято място — училището. ... Ний бяхме честити и тази година да дочакаме живо и здраво и да посрещем тържествено народния си празник — празник, посветен за вечен спомен на нашите кръстители и просветители — Методия и Кирила.

Да, ний наистина трябва да се радуваме и веселим на този скъп, тъй да кажем, за цял български народ ден; трябва да мислим, да му се радваме, а заедно с туй и да пазим голямо почитание към него, едно, защото той е ден за памет на онези святи мъже, които са снабдили народа ни с най-скъпото нещо на света — с книгата, а друго, защото чрез тези светци ний носим светлото и неосенимо име християни. ... Как прочее да не ги почитаме и имаме за наши благодетели? Как да не празнуваме с възхищение и радост тяхната памет? Как да не произнасяме с благоговение техните свети имена?

За да ни бъдем признателни за всичките им благодетели.

в-к „БОРБА“
стр. 2, бр. 62 и 63
от 23. V. 1963 г.

Възторжена младеж! Бъдещите техници и инженери, ръководители на социалистическите ни строежи. НА СНИМКАТА: Отличниците в труда и учението от строителния техникум „Г. Димитров“ — В. Търново.

Защо избраха професията на строителя

ВЪПРОСЪТ за бъдещата професия на младежите непрекъснато възбужда родителите, учителите и обществеността. Професионалното ориентироване е важен момент в живота на човека. Всеки има особени наклонности и интереси, които проявяват още от ранна възраст. И каква ценна помощ бихме оказали на младежа или девойката, ако правилно ги насочим към желаната професия!

В чест на двадесетгодишнината на строителния техникум „Г. Димитров“ — гр. В. Търново искаме да разберем защо нашите курсисти са избрали професията на строителя, какви чувства и мисли ги възбуждат с бъдещата им работа.

Радостен е фактът, че повечето са се насочили към техникума, защото са чувствали своето призвание, своите наклонности към строителството. Те чакат с нетърпение да завършат, за да се включат в изграждането на новия живот.

Колко е щастлива Иванка Г. Димитрова от III „б“ курс! „Като майка със съседските деца по цял ден обираме камъчетата и тухли по улицата и очертаваме контурите на нашите къщи“. Баща ми постоянно се караше, защото се заварявах цялата в кал и прах, а дядо ми го спираше: „Остави я! Може пък за добро да е. Има ли наклонности детето към нещо, не го спирай!“

Тази своя наклонност проявява тя и в училище. В часовете по трудово обучение изработва най-хубава къщица за птички. В училище, в къщи пред учител и близки открита заявява, че иска да стане строителка. Но тя среща ре-

шителния отпор на баща си. Той смята, че тази професия не е за жени. А цял толкова иска да стане „майка“ да отиде при майсторите в село. Учение за този занаят не е необходимо. Той иска да я изпрати в музикално училище. Майка залива сърцето на осемкласничката. „Защо татко е такъв? Защо не може да ме разбере? Мисля, той, че ще бъда щастлива, ако се уца на сила!“ — мисли си тя.

В този решителен момент се намесва класният ръководител и успява да убеди бащата да не пречи на ученицата:

— Пусни я! Аз ѝ вярвам. Тя няма да ни посрами: нито тебе, нито мене, нито селото. Знай, че наклонността, силното желание, любовта дава сили на човека да преодолява всички трудности.

Ледовете са разбити. Иванка изучава любимата професия и е щастлива.

— Сега съм техничка. Уча систематично и най-много обичам практиката. Жаднавам час по-скоро да завърша училище, за да се включа в строителството на комунизма. Да вложя своя труд в изграждането на новия живот. Много често си спомням думите на класния ръководител: „Аз ѝ вярвам! Тя няма да посрами: нито тебе, нито мене, нито селото ни. Бъдете спокойни, добри хора! Аз помня и изпълнявам вашия съвет. Така, от своята дъщеря, ще стане истински строител, защото обича професията на строителя!“

С любов към професията на строителя влизат в техникума много курсисти.

„Аз искам да бъда такъв строител, че с гордост да по-

ся това име!“ — пише Магдалена Стаева от I „б“ курс.

Анка Сандилова от II „б“ курс вижда в професията на строителя най-светлите перспективи. Мечтае да работи по високите скелети на строежите заедно със здравите синевлаз строители, да зида, да маже, да свързва арматура, да строи нови, красиви и удобни жилища.

В ръцете на строителя се крие щастieto на много хора. За тази професия са необходими сега най-много кадри. Затова много младежи и девойки се насочват към строителството. Такива мисли възбужда Атанас Атанасов — II „б“ курс, Радослав Христов — I „б“ курс, Недка Ганчева Панова — II „б“, Радка Маринова — I „б“ и др. Някои курсисти са се записали в техникума под влияние на родителите си, без да са проявявали интерес към строителството. „Дойдох в техникума по настояване на родителите си“ — говори откровенно Радка Лазарова от III „б“ курс.

А ние чувстваме грешките на семейството и основното училище за професионалното ориентироване на децата. Любовта към професията и Радка възниква след възманието в техникума и, когато сега я запита: „Доволен ли си от професията, която ти избраха родителите ти?“, тя с усмивка заявява: „Обичам я и единствено, което желая, е да стана добър строител. Закаждам на кремиковските строители.“

Ролята на семейството и училището при професионалното ориентироване на децата е безспорна. Родителите и учителите трябва да открият наклонностите на децата и ги насочат към желаната професия, като знаят, че животът на всеки младеж и девойка ще бъде толкова по-щастлив, колкото те са намерили истинския път към своето призвание.

Три години работих по изграждането на голямата циментова завод край гр. Новоросийск — пристанище на Черно море в Криводарския край на Съветския съюз. Прогрим назилното образова-

ние се оказа недостатъчно за това огромно строителство. Тогава аз започнах да уча във Вечерна гимназия. От това останах много доволен, тъй като съветските хора отделят голямо внимание, много усилия и чудесни условия за работниците-ученици във вечерните училища или задочници.

В Съветския съюз усвоих строителната професия и завърших средното си образование. След завършането ми в България пожелах да работя в строителна страна на съвет-

ските хора. Освен това редовно четя пред другарите си вестници или художествени книги. И сега те започнаха да получават редовно вестници, които вече се четат през обедната почивка или във вечер в общежитието.

24 май — Деня на просветата и културата и на славянската писменост посрещам като истински празник, празник на една моя обидната мечта.

Дешко Ив. СТАНЕВ, строителен работник при Стройрайон — В. Търново

Кръстю РАЧЕВ

20 ГОДИНИ СТРОИТЕЛЕН ТЕХНИКУМ

СТРОИТЕЛЕН ТЕХНИКУМ „Георги Димитров“ в гр. В. Търново чествува голям културен празник — двадесетгодишнината на своето съществуване.

Двадесет години творчески път в служба на народа. Двадесет години упорита, плодотворна работа за подготовка на така нужни квалифицирани кадри.

Правейки равностойна на изминатия двадесетгодишен път, мисълта ни връща към миналото.

Началото на Строителния техникум се поставя през 1943 г., но то се подготвя от един период, който ни отнася назад в историята, когато в техните условия на живот, родолюбиви български с възбуждане ратуваха за духовното развитие на българския народ.

Сред децата, дали своя принос за развитието на българското народно училище, стои и Ангел Попов, роден през 1835 година в гр. В. Търново, участник в движението по църковния въпрос и комитетските дела. Той дарила значителното си състояние почти изключително за благотворителни цели. Попов завещава мястото и значителна сума на Техническо училище, което да носи името му.

Годините се нживат неотменни. Настъпва тревожната есен на 1943 година, пълна с напрежение, очакване и надежди. Близък е разгромът на фашизма.

На 8 ноември 1943 година в гр. В. Търново се открива средно техническо училище с два отдела — строителен и земеделски. Приемат се 183 ученика, завършили V-ти (IX) клас на гимназията. Учениците започват на 1943 г. в сградата на старата първа прогимназия. Предвид на политическите събития, те не се подновяват след зимната ваканция.

Началото е много трудно: няма подходящи помещения, липсват помагала, преподавателският персонал е недостатъчен — има само 4 професионални и 6 лектора. По 4 предмета няма преподаватели.

Още от първия приет випуск в училището постъпват почти изключително деца на трудеци

Антонина
Тюняева

Осемнадесетгодишна! Диний, моя млада биография, едва целунала пълнолетното, пълна със мечти и междуметия! Какво си ти? Родена в еди кой си град години другарувала със книгите, с приятели по чин, Толкоз, Друго няма. Едва ли осемнадесетгодишните ще могат да разкажат биография. До тази възраст пътят е един, но ето барьера! Спират бързащите към живота. И съвестта във ролята на съдник

Осемнадесетгодишните

поиска сметка: Как дойде до тук? Какво мечта? Какво ще правиш в бъдеще? И пак на път, — широк и светъл път, за да създаваш биография. Ний, осемнадесетгодишните, пред барьера един до друг стоим, с едни и същи отговори — „Дойдохме с вяра, че ще победим трудното, което ни очаква, че ще прегърнем хубавото, светлото.“ Пусни ни, бъдеще! Ний чисти сме пред теб! Отиваме живота да строим!

МЕЧТИТЕ — В ДЕЛА

СТРОИТЕЛНАТА ПРОФЕСИЯ

ме привличаше още от малък. Затова, щом завърших прогимназия, станах строител. Как дата да науча нещо повече и да видя великата страна на Съветите ме накара да участвам през 1957 г. в бригадирското движение.

Три години работих по изграждането на голямата циментова завод край гр. Новоросийск — пристанище на Черно море в Криводарския край на Съветския съюз. Прогрим назилното образова-

ние се оказа недостатъчно за това огромно строителство. Тогава аз започнах да уча във Вечерна гимназия. От това останах много доволен, тъй като съветските хора отделят голямо внимание, много усилия и чудесни условия за работниците-ученици във вечерните училища или задочници.

В Съветския съюз усвоих строителната професия и завърших средното си образование. След завършането ми в България пожелах да работя в строителна страна на съвет-

ските хора. Освен това редовно четя пред другарите си вестници или художествени книги. И сега те започнаха да получават редовно вестници, които вече се четат през обедната почивка или във вечер в общежитието.

24 май — Деня на просветата и културата и на славянската писменост посрещам като истински празник, празник на една моя обидната мечта.

Дешко Ив. СТАНЕВ, строителен работник при Стройрайон — В. Търново

Кръстю РАЧЕВ

20 ГОДИНИ СТРОИТЕЛЕН ТЕХНИКУМ

СТРОИТЕЛЕН ТЕХНИКУМ

„Георги Димитров“ в гр. В. Търново чествува голям културен празник — двадесетгодишнината на своето съществуване.

Двадесет години творчески път в служба на народа. Двадесет години упорита, плодотворна работа за подготовка на така нужни квалифицирани кадри.

Правейки равностойна на изминатия двадесетгодишен път, мисълта ни връща към миналото.

Началото на Строителния техникум се поставя през 1943 г., но то се подготвя от един период, който ни отнася назад в историята, когато в техните условия на живот, родолюбиви български с възбуждане ратуваха за духовното развитие на българския народ.

Сред децата, дали своя принос за развитието на българското народно училище, стои и Ангел Попов, роден през 1835 година в гр. В. Търново, участник в движението по църковния въпрос и комитетските дела. Той дарила значителното си състояние почти изключително за благотворителни цели. Попов завещава мястото и значителна сума на Техническо училище, което да носи името му.

Годините се нживат неотменни. Настъпва тревожната есен на 1943 година, пълна с напрежение, очакване и надежди. Близък е разгромът на фашизма.

На 8 ноември 1943 година в гр. В. Търново се открива средно техническо училище с два отдела — строителен и земеделски. Приемат се 183 ученика, завършили V-ти (IX) клас на гимназията. Учениците започват на 1943 г. в сградата на старата първа прогимназия. Предвид на политическите събития, те не се подновяват след зимната ваканция.

Началото е много трудно: няма подходящи помещения, липсват помагала, преподавателският персонал е недостатъчен — има само 4 професионални и 6 лектора. По 4 предмета няма преподаватели.

Още от първия приет випуск в училището постъпват почти изключително деца на трудеци

се, изпитани на гърба си капиталистическата експлоатация, познали мизерията, приучени от ранно детство на труд. Тук се учи Кирил Димитров Танаев от с. Самоводене, Търновско, показал най-висок успех в клас (5.50), загинал като партизанин от Горнооряховския отряд на 7 юни 1944 г.

Тук са се учили и Георги Денчев Ковачев от с. Килифарево, Дано Василев Данев — с. Гостиница, Габровски окръг, Иван Попов Павлов, с. Д. Дърбиш, Плевенски окръг — Партизани и Николай Събчев Николов от с. Елчевиц — ятак.

Нормален живот училището започва от следващата учебна 1944/45 година. Условието са вече други. Победата на 9 септември 1944 година разкрила светли перспективи пред българския народ.

От началото на учебната 1945 година се приемат и 10 на сто девойки. Същата година завършва първият випуск — 106 души.

Оттогава всяка година училището изгражда в живота политически кадри, които водят заедно с желанието и любовта се включват във величествените строежи на нашата страна.

Занятията са пак в същата сграда. Помещенията са крайно недостатъчни: липсват зали за чертане, кабинети по физика и химия, физкултурен салон и пр.

На 3 май 1945 г. Министерството изпраща програма за провеждане на конкурс за идея на скица на новата училищна сграда. Журей, под председателството на арх. К. Дрumeв, главен инспектор при Министерството, дава първа премия на проекта, изработен от арх. Неделчо Паскалев от София.

На 25 май 1947 г. тържествено е положен основният камък.

От учебната 1950/51 година училището се преименува Строителен техникум „Г. Димитров“.

Училището укрепва. Разраства се.

Голяма придобивка за техникума е, че от учебната 1952/53 година занятията се водят в новата масивна и хигиенична сграда, от която е завършен първият етап.

През 1956 година са напращани

дени две работилници за провеждане на производствено обучение. Същата година към техникума се организира обществена служба за 18 курсиста.

На 6 ноември 1953 г. се положи основният камък на училището по сградостроителство, построено по-късно от самите ученици — бъдещи майстори, които със собствените си ръце изкопават основите, гасят вар, зидат каменна и тухлена зидария, отливат бетон. Едновременно с това се извършва много за благоустрояването на целия двор. Пред завършване и вторият етап от сградата на техникума.

В цялата работа по благоустрояването на обширния двор от 16 декара, построяване на работилница и пр. учениците вземат активно участие. Те учат и строят. Свързват обучението с живота, с практиката, проявявайки сериозно отношение към работата. Редят се години на упорита работа: уроци, теоретични занимания, практика.

Започнал преди двадесет години

днини със 183 ученика, разпределени в два отдела, сега в техникума се учат 1220 курсиста в 36 паралелки, при кабинетна система, въведена от третия срок на учебната 1961/62 година. Освен редовния курс, към техникума има дневни курсове на обучение с прием от завършено средно образование (открити през 1949/50 г., закрити през 1952/53 г.) и отново открити през 1960/61 г.) От 1960/1961 г. се открива задочно обучение над основно и над средно образование. А от 1963/64 ще се открие вечерен техникум.

Напредъкът и успехите са безспорни.

За 20 години техникумът е подготвил 2131 младежи и девойки.

Със солидна научна и техническа подготовка те влизат в силите и знанията си в изграждането на социализма и комунизма в нашата страна.

Радка ПЕНЕВА, преподавателка по история в техникума

С любовта на народа

Активната си обществена работа започва в ДКМС и Отечествения фронт. Три години ръководи кръжок за политическа просвета на отечественофронтовците в Яковци. Сама пожелава да стане ръководител на кръжок в м. Бръчковци. И там трудолюбивите хора я слушат с радост. С убедителни думи тя разкрива пред тях величествената перспектива, която начерта нашата Партия за следващите двадесет години, опоява красиво и щастливо утро, за което дадох живота си най-светлите синове на народа.

От 7 години е библиотекарка в читалището и все ѝ се струва, че все още недостатъчно е направила...

— Знаете ли колко е приятно да чувстваш подкрепата, да усетиш мощното, силно рамо на обществото!

И когато наближихме в уредената кухня на училището, проверихме как грижливо е уредена храната на децата от полунтерната, как стъпка по стъпка се повишават знанията, ние почувствувахме колко е права учителската от Яковци, колко силна е общественоста, как щедро тя помага, когато се търси.

За активна работа в Отечествения фронт е получила значката „Отличник“, а през 1962 година — юбилейната значка на Отечествения фронт.

Но най-голямата награда за Анка идва, когато избирателите от Бръчковци единодушно я избират за свой съветник в ГНС — Елена.

Сега в дните пред големия празник тя крачи по улицата към училището в родното си село, към всеки дом.

Щастлива е, защото е почувствувала радостта от своя труд, благодарността на хората, защото винаги среща чистия, изпълнен с любов и признателност поглед на своите ученици.

Н. НЕДЯЛКОВ, от Обществения редакция на в. „Борба“ в Елена

в. „БОРБА“

стр. 3, бр. 62 и 63

от 23. V. 1963 г.

НАЙ-ГОЛЯМАТА МИ РАДОСТ

СВИДНО МИНАЛО на моите учителски години!... Засмени детски лица, възторжени погледи, бликаща радост и нови надежди! Много цветя, зеленина и слънце...

Плетем венци от най-прекрасните цветя и вилтаме нашите топли чувства на обич и признателност към двамата братя, нашия възторг пред величното на тяхното дело.

В този ден на всенародна радост, когато прелива във училищните стени, изпълвам винаги с радостно чувство на спомени. Вглеждам се в детските лица около мен и си давам отчет за моята работа през годината. Изпълних ли дълга си към тях? Не отпусках ли честен път ръце пред трудностите? Загърних ли ги с обич към своя народ, научих ли ги силно да любят и мразят, издигах ли неразрушим храм в техните души на любов към славия, към род и култура; верни ли, завинаги верни ли, ще бъдат на заветите на тези, които чествуваме днес? Може би, не направих всичко за Христо, за Гошо, за Ваня... Можеше малко повече. Лека въздишка се изгързва от душата ми — за направените работи още по-добре, с удвоени усилия!

Ниват се спомени пред мен от недалечното минало. Захвърлено далеч някъде в полето селце, кал до колена, малки скупчени къщици, училище, което по нищо не се отличава от тях, със заникнали прозорчета, подът — земя вместо дъски, петдесет лошо облечени и нахранени деца. Между тях бледният образ на учителя, поставен да работи при крайно тежки условия. Тежкото фашистско робство сеще ужас и смърт. Искаха да съгнчат горди славянски дух с тежкия ботуш на свои и чужди поробители. Учителите, носители на всяка прогресивна мисъл у нас, верни на заветите на първите славянски просветители, те не останаха чужди на народа. Те зоряха на борба, сами в първите редици на борбата. Преследвания, уволнявания, арести, изтезания, смърт — въпреки

всичко, те воюваха.

Много светли имена на учители са вписани в историята на нашите освободителни борби — Димитър Благоев и Вела Благова, Вела Пискова, Ана Маймункова, Вълчо Иванов, Ламби и Райна Кандеви, Яна и Николай Лъскови и десетки други — наша гордост.

В миналото и днес авангардът на нашата славна Партия има своите първници, преминали през учителското поприще.

Днес, когато чествуваме 1100 години на българската книжнина и светлия празник на двамата братя Кирил и Методий, навсякъде в нашата родина се отчитат успехите, които в продължение на 19 години народ на власт са постигнати в просветното дело. Те са удивителни, небивали досега — достойни за потомците на славянските просветители, на възрожденците, на падналите знайни и незнайни герои в тежките борби за свобода. Построени са стотици училища — дворци, удесотерено е числото на учениците, повече от 250 пъти е увеличен бюджетът на Академията на науките.

Ние, учителите, можем за миг да спрем и отиднем, да погледнем и отчетем нашата работа. Тя не е малко. Героичен труд и усилия в продължение на 19 години при свободна служба на народа.

Направихме ли всичко? Постигнахме ли всичко? Нова задача след задача се поставя пред нас. Високо отговорна е работата ни. На нас е поверено най-голямото богатство, най-ценното съкровище на нашия народ — децата. Можем ли да си позволим погрешна стъпка, ленивост или небрежност? С още по-голям трудов ентусиазъм и убеждение в делото за светлото бъдеще на комунизма ние трябва да създаваме новия човек.

Да научим и възпитаме нашите деца в любов към своите другарчета, към своя народ. Да създадем у тях чувство на гордост, че са граждани на напана социалистическа родина и чувство на безгранична любов към свободата, А свобода на

всичко, те воюваха.

На колко много неща още трябва да ги научим! Та ние току-що сме започнали.

Пътят е дълъг, но вече не е така труден. Основите са положени. Партията и Правителството са с нас, вярата в победата на комунизма е нашият въздух.

А наградата — чувството за достойно изпълнен дълг.

Пред този светъл празник си спомням с прегрътване от обич сърце за стотиците мои ученици от Свиленград, Мерицари, Изгрев, Ботево, Варна, София, Прага и други малки и големи селища, във всяко от които раздадох късчета от душата си. Поздравявам ги с 1100-годишнината на славянската култура и дружба. Няма по-голяма радост в живота ми от тази да чуя: „Книжките живеем, както Вие ни учите!“

Александра НЕДЕЛЧЕВА, заслужил учител

ДУХЪТ НА МИТКАЛОТО Е ЖИВ

ЛОЗАРСКОТО СЕЛО Сухиндол винаги се е славил с много читалище „Трезвост“ сищо чудно, че отец Матей Миткало е дал такова име на читалището. Той навярно е искал да каже, че и там, където се лее вино, може и трябва да има трезвост...

Още от 1870 година досега, вече близо един век, читалището продължава да бъде духовна среда и неугасващ светилник на истинска народна просвета.

През 1894 г. то е имало само 77 действителни членове, а библиотеката му е брояла 1300 книги. Днес членовете му са над 1200, а библиотечният книжен фонд е от 25 000 тома книги. По своята уредба и дейност библиотеката стои на едно от първите места в оняго.

Голямата сграда, театралният салон с 500 места, кинозалонет, модерно обзаведена сцена, просторната читалня, библиотечните помещения, гримировачните, музикалните зали и др. — всичко това говори за голямата любов към делото на родното читалище.

През него са минали и минали едни от най-добрите дейци на селото, негова гордост и слава: Марко Вачков, Вълчо Вачков, Драгана Гюрова, Доско Манолов, Киро Кочана, поп Ганчо, Никола Вачков,

Тодор Алтънов, Златка Галантова, Станчо Цонев и десетки още.

От „Многострадална Геновева“ до „Когато младите решават“ се нареждат над 250 драми, оперети, музикални пиеси и водевили. В тях сухиндолската младеж като в жертвеник е сложила сърцата и душите си, за да направи читалището си наистина неугасващ светилник.

Тази година читалищната художествена самодейност започна с интересния естрадно-сатиричен спектакъл „Сред розите — бодни“. Творба на интелекта от местни автори. Този спектакъл става дело на най-много на младежите, повече от които за първи път са на сцената. С него те обогатиха и селата от общината.

Но комсомолците не се задоволиха само с това. Те се проявиха и в едноактната пиеса „Бялата пътека“. Подготвиха и „Горчива целувка“. Те играят и в танцовата трупа.

Не може да не се отбележи прекираният читалищен почин — през сезона да се представя творба от сухиндолец. Тази година бе „Селски гоним“ от стария учител, поет Павел Мънзов, вече покойник.

Своите сили драматизират разгъна в музикалния водевил „Ко-

гато младите решават“. В него показва своето сценично майсторство дългогодишните самодейци Аспарух Чолаков, Стоян Гюров, Ганчо Йончев, Христо Касаков, Вела Радоева, Здравка Николова, а наред с тях и комсомолците Розин Явашев, Иванчица Паскалева, Милка Цървова, Тодор Цинев, Спиридон Узунов, Дончо Чолаков и др.

Добра е и постановъчната работа на самодейците сухиндолоци. Иван К. Радоев, един от старите читалищни ветерани, който все още е сред младите; на ръководителите Болн Бежков, Бено Карамочев, Христо Вачков и други.

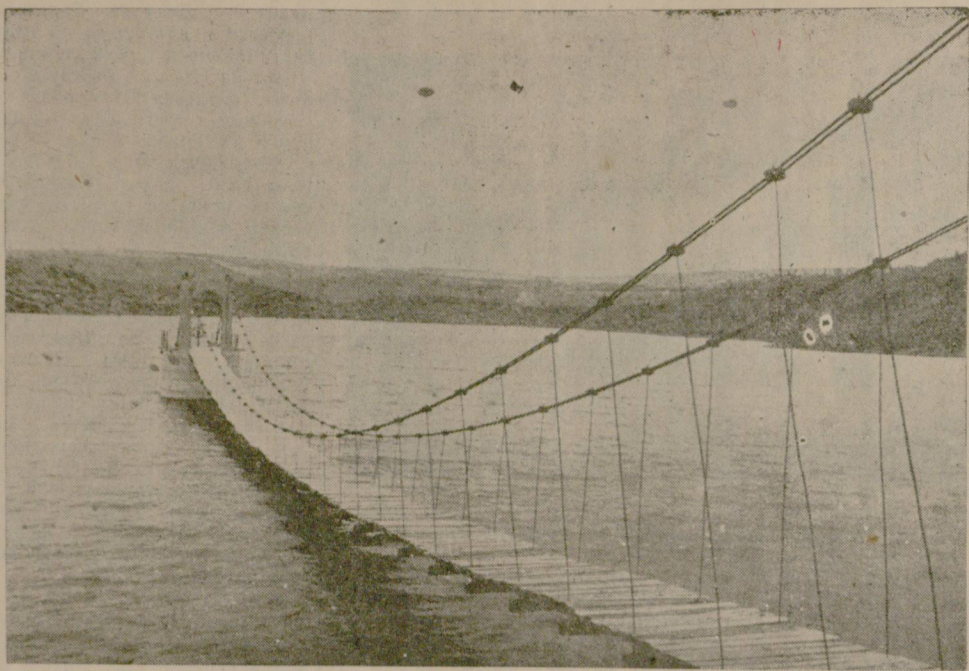
Читалищната художествена самодейност е тясно свързана с дейността на народния хор при читалището, ръководен вече десет години от дългогодишния музикант деец Крум Русев. В тоя хор участвуват към 40 кооператори. Те донем са из ширните кооперативни блонове, а вечер — на читалищната сцена или в репетиционната зала. Оттам те пряснат топината на своите души.

Родното читалище е на своя път. Духът на Матей Миткало е жив!

Неделчо ТИНЧЕВ, от Обществения редакция на в. „Борба“ в Сухиндол

ТАКА ЩЕ ВЪРВИТЕ!

Летопис на Стражишката напонтелна система, която се открива на 26 май

Изглед от езерото на язовир „Казъл дере“

Ще дойдат годишните...
и ний ще ги впрегнем тогава.
На дните водите
ще впрегнем в бетонен ръкав.
Не ще ги изпуснем, нали? —
Ще ги впрегнем здраво.
Ще им кажем:
„Така ще вървите!“
И те ще тръгнат така.

Н. Й. ВАПЦАРОВ

ЕДНО НЕБЕ се е ширнало — бистро като сълза. Само над Белия камък се кълбят облаци и иззад тях слънцето разприда тънки, тънки нишчици. По синурите на Узу-алан алеанет макове, като пламнали зеници.

Свежест, уханье на билки и младост дъхти отвсякъде, и откъм Имята, и откъм Честите круши, Чуката, Кичер, Накъм Зерезиак като сребърни пендари лъскават листата на тополките. Някъде съвсем наблизко, почти изпод краката ни, изхвърква подплашен пъдпъдък, описва дъга и като за кураж подема:

„Пд-пдък, пд-пдък“.

На телефонните жици звънят тънките струни на две ластовички с бели, копринени нагръдничета.

Мил роден пейзаж.

Няма насита за погледа ти. Пълни и препълнени гърдите дишат издълбоко драгост и ведрина. И сякаш да допълнят красотата почти от Имята до Горната чешма, между градинските кичури, като момински бузи алеанет покривите на нови новенички къщи.

Няма я някогашната Стражица. Няма ги пращините улици, не скърцат геранилата за шеп вода. На центъра й много градове могат да завидят, че и на картинната й галерия, на университетския магазин, на курсовете по руски, френски, немски.

ЕЗЕРО ПРЕГЪРНА БАИРИТЕ

ВЕЛИЧЕСТВЕНО е Стражишкото езеро в Казъл-дере. 230 метра дълъга е стената, която го е подпирала. Осем милиона кубика вода е пред гърдите й. 60 квадратни километра водоборен басейн лежи пред нея. Белите гребени на вълните се гонят, чапурнат в една не потопената догоре кула и се укротват край стената.

Кулата беше 24 метра висока, когато тук едва сълзеше вода, когато хе ония необхватни коруби на брестовите се мъдреха на биволското пладинче. Вече тук не пладнуват чардята. А колко години насам е ехтал гласът на бай Иван Баев. Пригласили му само върбовите пискала на пастирчетата пролет.

Като пещи са се нажежавали каялците. Сега зелен мурлук са наметнали хълмичката отвсякъде и синкавозеленото платно на трикилометровото езеро се предива с тях и ветрецът сякаш пълзи по върхарите на отсрещния шумак.

Трябвало да си минал оттук когато беше пустош, за да играе сърцето ти от възхита. Но пак, стъпили ли на 30-метровия мост, който води до кулата, изпитваш чувството, че си над море, че се намиращ на палубата на параход.

ГОЛЯМАТА ИДЕЯ е родена още през 1948 година. Още тогава се разработва и план. Но можеше ли със 180 души кооперативни членове да се мисли за осъществяването на такова дело? Ред на голямата задача дойде, когато към Стражишката кооператив се присъединиха и трите околни села — Чапаево, Владислав и Благоево. Сега вече можем! И управителният съвет на ТКЗС взе решение.

Суша ли? Не трябва да има суша!

Но старият план вече не задоволява. За голямата земя трябва милиони кубически метра вода.

По новия план язовирната стена слиза по-надолу по дерето, за да завире повече, да пои повече.

ПОХОДЪТ за осъществяване на смелата идея започва през април 1960 година. Цяло лято гърмяха машините, не оставиха дерето на мира нито ден. Не сири работата и през следващата година. Готови са вече стената, изпускателният канал, кулата. 140 метра е широката стената в основата и 230 хиляди кубика пръст лежи в нея.

През пролетта на миналата година завиряхме. Почнахме преливника и първата у нас плъзгаща се помпена станция. Оная станция хе-е, дето е като лебед на брега — сочи ни председател на стопанството Стоян Ковлев.

Лудо било дерето, но вече се закрити. Каквито и води да придойдат преливникът ще ги поеме. По 120 кубика вода в секунда може да пропука той и да ги препрати там, където е нужно.

Най-малко 70-80 тона риба има в езерото. Вълните пречат, а то да видите как браздят само? — намесва се един от току-що дошлиите, непознат ни стражичани.

Започнатият разговор за рибата ни накара да се обърнем с гръб към езерото. Пред нас се ширна друга гледна.

Всеки ден се увеличава броят на личните леки коли, на телевизорите. През къща, пред две ще те срещне табелка „Образцов дом“ и плочести пътечки ще те въведат във всеки двор.

Това ли са някогашните стражичани, които от ранна пролет наравмаха вързоите и поемаха на гурбет отвъд Дунав? Койко хляб даваха тия баирци? За вода жадуваха кърицаца? А ръмне ли дъжд до капка се изсещаше в деретата. Що пакости са направили и Казъл-дере и Бююк-дере! Затова им отнеха криволите, затова им казаха: тук ще вървите!

ВЪПРОСЪТ ЗА ВОДА в Стражица беше въпрос за плодородие. И хората тръгнаха след комунистите до един. Тая пролет те ще запомнят завинаги. Нали през нея завършиха голямото си дело — напонтелната система? Намерни се пар и за жадната земя.

Като море се люлеят безкрайните кооперативни ниви и като фабрични комини се възвемат през баирите редовете на царевичните блокове. Ред не се стига с поглед и на лозята в Кючюкдеренската мера, в Заешки трап. Весело е всичко, защото свърши със сушата.

Ключовете на великана, легнал в Казъл-дере, са в народни ръце и, дотрябва ли, по 15 пътища ще се плисне струйна вода да пои земята.

не с нос, ще се асфалтира път до селото. Околността също ще опаше шосе. Хе-е на онова седло, между падниците в корията, ще построят двуетажна туристическа хижа. Остерца, Купената мера и казмае, ще издигнем детска почивна станция. Зад помпената станция, дето е сега червената колиба, още догодина започваме ресторант. А нагоре по каялците ще раздадем парцели на кооперативите за вили. 400 декара лесонаречие зашуми в околността. Тая пролет даже боднахме по някое дръвче, кое де можахме.

Скъпи са приказките на председатели. Но и това стига, за да видиш, макар и още в представа, един облагороден кът, един пристан на красота и здраве.

Премрежваш поглед и сякаш виждаш по езерото как шарят лодки, как искри морски път по плажа, как шуми множеството от народ.

Дали затова, че са удивени мълчат Арабазлък и Манданрек?

Или тоа е мълчане пред подвига, пред красотата, доведени от човека и тук в злото и чинаво гасищо Казъл-дере.

Криводите на дерето са залечени. Машините и човекът са оформили и тук лика на природата.

— Един, два, три... седем-надесет.

— Басейните за разоравяването ни стопанство са това, — отговаря председателят още не доизкачал въпроса. — Добри пари ни носи.

Блазени ни мислят да чуем нещо и за това какво ще представява езерната околност след години.

И председателят пак почва да посочва с ръка:

— Дето сега булдозърът риде.

ЧЕТИРИ СЪРЦА ТУПТЯТ

Изглед от плъзгащата помпена станция.

МИЛИОНИ КУБИЦИ ВОДА стоят и чакат, Младото езеро ги е запознало за земята. Но стражишката земя е хълмиста. Не можеш току-така да пунеш водата и тя сама да прескочи Янгълъка, да стигне при лозята и царевичната на Варта-баир да излее хладни струи към Имята. Тук е нужна сила и тая сила идва от стоманените сърца на четирите помпени станции.

И макар да бият в един такт всяка една си има нещо свое, различно от другите. В кипежа на строителството никой не помисли за имената им. За последно им сложиха номера.

СЕГА НЕ ЩЕ НАМЕРИТЕ строител, който да не знае коя е помпена станция номер едно. Такава няма в околността първа и в страната.

Нейният трансформатор е изникнал до сами брега на язовира, а помпите, нациали на малка платформа, се оглеждат кокетно в гладката повърхност на водата. На чуждия човек му се струва, че тук има нещо недовършено. А всъщност всичко си е в ред. Това е плъзгаща помпена станция, поставена на 40-метров релсов път. В зависимост от нивото на язовира тя се издига или слиза надолу и винаги черпи от горните, позатоплени слоеве на водата. А кой добър земеделец не знае, че за растенията такава вода е благодат? Те никога не ще почувствуват ледения дъх на дълбоките води, които „презриват“ нежните им стъбълца.

2000 декара ще пои тази помпена станция, 2000 декара лозя и градини на големия ба-

ир, който не е виждал никога вода, заструила по волята на човека

„СТРАЖАТА“ — така мислят да нарекат втората помпена станция, извисила стройна снага край малката и неуравновесена речичка Бююк-дере. Говори се че някога турските войни-богатири са спрели на бивак и ден и нощ е будувала смела стража, която не изпускала из очи нито един враг-изнедин. Сега на мирна стража застана тя, новата белоснежна станция, излята от ръцете на сърчните строители от бригадата на Йордан Илиев. Три пъти капризната тъничка речичка залива основите на станцията, оставя гъста тиня в аванкамарата. Но нито бай Иван Стефанов, нито Тодоран Илиев или пък някой друг от групата помисли да остави минал да голяма работа и тя е родила у тези хора самоувереност и дързост. Нищо не може да ги възпре. И сега пак е трудно. Да се кърти бетоновият праг на реката, да се излива шахта в самата вода — лесно ли е? Но краят е толкова близо, че той сякаш подхранва новите сили.

— Утре шахтата е готова, — говори бай Пенчо Петков, нагизил в студената вода. — Но монтажниците нещо ги поозори. Тая нощ им дойдоха камъни с нови материали. Можем да не спим тия дни, но рекли ли сме — ще бъде готово.

По-нагоре, където завършва напорният тръбопровод на станцията, бързат с последните изливки на водоема бетонните

шубраци на Касджика ще изпраца по четирите си напорни тръбопровода вода за 4000 декара земя. Водоемът, изграден горе на билото, е гордостта на благоевчани и владиславчани. 36 000 кубика вода побира той. Та това е цял малък язовир!

ЧЕТВЪРТТО стоманено сърце бие в низината — най-равната и плодородна земя на стражишката кооператив. Всички са на мнение, тази помпена станция да нарекат „Комсомолска“. Не само заради спертнатия й вид, който я прави по-кокетна и красива от всички останали. Тук младежите заложили своята чест. Те спечелиха най-трудната битка, водена в кал и вода, в дъжд и кал.

Околоверст също ще опаше шосе. Хе-е на онова седло, между падниците в корията, ще построят двуетажна туристическа хижа. Остерца, Купената мера и казмае, ще издигнем детска почивна станция. Зад помпената станция, дето е сега червената колиба, още догодина започваме ресторант. А нагоре по каялците ще раздадем парцели на кооперативите за вили. 400 декара лесонаречие зашуми в околността. Тая пролет даже боднахме по някое дръвче, кое де можахме.

Скъпи са приказките на председатели. Но и това стига, за да видиш, макар и още в представа, един облагороден кът, един пристан на красота и здраве.

Премрежваш поглед и сякаш виждаш по езерото как шарят лодки, как искри морски път по плажа, как шуми множеството от народ.

Дали затова, че са удивени мълчат Арабазлък и Манданрек?

Или тоа е мълчане пред подвига, пред красотата, доведени от човека и тук в злото и чинаво гасищо Казъл-дере.

на Илия Динков — чапаевската група както им казват. Койко работа отхвърляха те досега, но тука, на водоема показва своята сила, своето майсторство, 400 кубика пръст изхвърля на ръка и облицоваха с бетон 2600 квадратни метра площ. Тук ще се закрити водата, която „Стражата“ ще препрати от Бююк-дере и язовира, за да потече спокойно към Честите круши и лозята.

ДАЛИ СА МИСЛИЛИ някога благоевските кооператори, че ще поливат нивите си по Кокюша глава, дето и с долап вода не можеш да изкараш и сушата стига земята от ранна пролет, та и семето ще е хвърлил стопанинът не ще върши? Сега помпената станция, сгушила се сред релените

шубраци на Касджика ще изпраца по четирите си напорни тръбопровода вода за 4000 декара земя. Водоемът, изграден горе на билото, е гордостта на благоевчани и владиславчани. 36 000 кубика вода побира той. Та това е цял малък язовир!

ЧЕТВЪРТТО стоманено сърце бие в низината — най-равната и плодородна земя на стражишката кооператив. Всички са на мнение, тази помпена станция да нарекат „Комсомолска“. Не само заради спертнатия й вид, който я прави по-кокетна и красива от всички останали. Тук младежите заложили своята чест. Те спечелиха най-трудната битка, водена в кал и вода, в дъжд и кал.

Околоверст също ще опаше шосе. Хе-е на онова седло, между падниците в корията, ще построят двуетажна туристическа хижа. Остерца, Купената мера и казмае, ще издигнем детска почивна станция. Зад помпената станция, дето е сега червената колиба, още догодина започваме ресторант. А нагоре по каялците ще раздадем парцели на кооперативите за вили. 400 декара лесонаречие зашуми в околността. Тая пролет даже боднахме по някое дръвче, кое де можахме.

Скъпи са приказките на председатели. Но и това стига, за да видиш, макар и още в представа, един облагороден кът, един пристан на красота и здраве.

Премрежваш поглед и сякаш виждаш по езерото как шарят лодки, как искри морски път по плажа, как шуми множеството от народ.

Дали затова, че са удивени мълчат Арабазлък и Манданрек?

Или тоа е мълчане пред подвига, пред красотата, доведени от човека и тук в злото и чинаво гасищо Казъл-дере.

Криводите на дерето са залечени. Машините и човекът са оформили и тук лика на природата.

— Един, два, три... седем-надесет.

— Басейните за разоравяването ни стопанство са това, — отговаря председателят още не доизкачал въпроса. — Добри пари ни носи.

Блазени ни мислят да чуем нещо и за това какво ще представява езерната околност след години.

И председателят пак почва да посочва с ръка:

— Дето сега булдозърът риде.

ЧЕТИРИ СЪРЦА ТУПТЯТ

Изглед от плъзгащата помпена станция.

МИЛИОНИ КУБИЦИ ВОДА стоят и чакат, Младото езеро ги е запознало за земята. Но стражишката земя е хълмиста. Не можеш току-така да пунеш водата и тя сама да прескочи Янгълъка, да стигне при лозята и царевичната на Варта-баир да излее хладни струи към Имята. Тук е нужна сила и тая сила идва от стоманените сърца на четирите помпени станции.

И макар да бият в един такт всяка една си има нещо свое, различно от другите. В кипежа на строителството никой не помисли за имената им. За последно им сложиха номера.

СЕГА НЕ ЩЕ НАМЕРИТЕ строител, който да не знае коя е помпена станция номер едно. Такава няма в околността първа и в страната.

Нейният трансформатор е изникнал до сами брега на язовира, а помпите, нациали на малка платформа, се оглеждат кокетно в гладката повърхност на водата. На чуждия човек му се струва, че тук има нещо недовършено. А всъщност всичко си е в ред. Това е плъзгаща помпена станция, поставена на 40-метров релсов път. В зависимост от нивото на язовира тя се издига или слиза надолу и винаги черпи от горните, позатоплени слоеве на водата. А кой добър земеделец не знае, че за растенията такава вода е благодат? Те никога не ще почувствуват ледения дъх на дълбоките води, които „презриват“ нежните им стъбълца.

2000 декара ще пои тази помпена станция, 2000 декара лозя и градини на големия ба-

ир, който не е виждал никога вода, заструила по волята на човека

„СТРАЖАТА“ — така мислят да нарекат втората помпена станция, извисила стройна снага край малката и неуравновесена речичка Бююк-дере. Говори се че някога турските войни-богатири са спрели на бивак и ден и нощ е будувала смела стража, която не изпускала из очи нито един враг-изнедин. Сега на мирна стража застана тя, новата белоснежна станция, излята от ръцете на сърчните строители от бригадата на Йордан Илиев. Три пъти капризната тъничка речичка залива основите на станцията, оставя гъста тиня в аванкамарата. Но нито бай Иван Стефанов, нито Тодоран Илиев или пък някой друг от групата помисли да остави минал да голяма работа и тя е родила у тези хора самоувереност и дързост. Нищо не може да ги възпре. И сега пак е трудно. Да се кърти бетоновият праг на реката, да се излива шахта в самата вода — лесно ли е? Но краят е толкова близо, че той сякаш подхранва новите сили.

Утре шахтата е готова, — говори бай Пенчо Петков, нагизил в студената вода. — Но монтажниците нещо ги поозори. Тая нощ им дойдоха камъни с нови материали. Можем да не спим тия дни, но рекли ли сме — ще бъде готово.

По-нагоре, където завършва напорният тръбопровод на станцията, бързат с последните изливки на водоема бетонните

шубраци на Касджика ще изпраца по четирите си напорни тръбопровода вода за 4000 декара земя. Водоемът, изграден горе на билото, е гордостта на благоевчани и владиславчани. 36 000 кубика вода побира той. Та това е цял малък язовир!

ЧЕТВЪРТТО стоманено сърце бие в низината — най-равната и плодородна земя на стражишката кооператив. Всички са на мнение, тази помпена станция да нарекат „Комсомолска“. Не само заради спертнатия й вид, който я прави по-кокетна и красива от всички останали. Тук младежите заложили своята чест. Те спечелиха най-трудната битка, водена в кал и вода, в дъжд и кал.

Околоверст също ще опаше шосе. Хе-е на онова седло, между падниците в корията, ще построят двуетажна туристическа хижа. Остерца, Купената мера и казмае, ще издигнем детска почивна станция. Зад помпената станция, дето е сега червената колиба, още догодина започваме ресторант. А нагоре по каялците ще раздадем парцели на кооперативите за вили. 400 декара лесонаречие зашуми в околността. Тая пролет даже боднахме по някое дръвче, кое де можахме.

Скъпи са приказките на председатели. Но и това стига, за да видиш, макар и още в представа, един облагороден кът, един пристан на красота и здраве.

Премрежваш поглед и сякаш виждаш по езерото как шарят лодки, как искри морски път по плажа, как шуми множеството от народ.

Дали затова, че са удивени мълчат Арабазлък и Манданрек?

Или тоа е мълчане пред подвига, пред красотата, доведени от човека и тук в злото и чинаво гасищо Казъл-дере.

Криводите на дерето са залечени. Машините и човекът са оформили и тук лика на природата.

— Един, два, три... седем-надесет.

— Басейните за разоравяването ни стопанство са това, — отговаря председателят още не доизкачал въпроса. — Добри пари ни носи.

Блазени ни мислят да чуем нещо и за това какво ще представява езерната околност след години.

И председателят пак почва да посочва с ръка:

— Дето сега булдозърът риде.

ЧЕТИРИ СЪРЦА ТУПТЯТ

Изглед от плъзгащата помпена станция.

МИЛИОНИ КУБИЦИ ВОДА стоят и чакат, Младото езеро ги е запознало за земята. Но стражишката земя е хълмиста. Не можеш току-така да пунеш водата и тя сама да прескочи Янгълъка, да стигне при лозята и царевичната на Варта-баир да излее хладни струи към Имята. Тук е нужна сила и тая сила идва от стоманените сърца на четирите помпени станции.

И макар да бият в един такт всяка една си има нещо свое, различно от другите. В кипежа на строителството никой не помисли за имената им. За последно им сложиха номера.

СЕГА НЕ ЩЕ НАМЕРИТЕ строител, който да не знае коя е помпена станция номер едно. Такава няма в околността първа и в страната.

Нейният трансформатор е изникнал до сами брега на язовира, а помпите, нациали на малка платформа, се оглеждат кокетно в гладката повърхност на водата. На чуждия човек му се струва, че тук има нещо недовършено. А всъщност всичко си е в ред. Това е плъзгаща помпена станция, поставена на 40-метров релсов път. В зависимост от нивото на язовира тя се издига или слиза надолу и винаги черпи от горните, позатоплени слоеве на водата. А кой добър земеделец не знае, че за растенията такава вода е благодат? Те никога не ще почувствуват ледения дъх на дълбоките води, които „презриват“ нежните им стъбълца.

2000 декара ще пои тази помпена станция, 2000 декара лозя и градини на големия ба-

ир, който не е виждал никога вода, заструила по волята на човека

„СТРАЖАТА“ — така мислят да нарекат втората помпена станция, извисила стройна снага край малката и неуравновесена речичка Бююк-дере. Говори се че някога турските войни-богатири са спрели на бивак и ден и нощ е будувала смела стража, която не изпускала из очи нито един враг-изнедин. Сега на мирна стража застана тя, новата белоснежна станция, излята от ръцете на сърчните строители от бригадата на Йордан Илиев. Три пъти капризната тъничка речичка залива основите на станцията, оставя гъста тиня в аванкамарата. Но нито бай Иван Стефанов, нито Тодоран Илиев или пък някой друг от групата помисли да остави минал да голяма работа и тя е родила у тези хора самоувереност и дързост. Нищо не може да ги възпре. И сега пак е трудно. Да се кърти бетоновият праг на реката, да се излива шахта в самата вода — лесно ли е? Но краят е толкова близо, че той сякаш подхранва новите сили.

Утре шахтата е готова, — говори бай Пенчо Петков, нагизил в студената вода. — Но монтажниците нещо ги поозори. Тая нощ им дойдоха камъни с нови материали. Можем да не спим тия дни, но рекли ли сме — ще бъде готово.

По-нагоре, където завършва напорният тръбопровод на станцията, бързат с последните изливки на водоема бетонните

тогава се дава воля и на мечтите. Командирът на бригадата Руси Стоянов и секретарят на комсомолското дружество Христо Димитров мечтаят да следват индустриална химия. Мечтаят всички. А мечтите им получават сила и свежест от водите на Казъл-дере, стават водни, по-крилати.

Ще минат дни. Казъл-дере ще разпръсне свежест над целия стражишки кър. Ще се посели там многолетна пролет. За нея с право и младежите от много поколения ще казват: „Нашата пролет“.

РАЗМИСЛИ ЗА ПОДВИГА

ХУБАВО СИ НАШЕ ВРЕМЕ! Къде си Тома неверни! Ела и гледай! Вода потече и през баирите. Вода върви и срещу слънцето и рисува чудни разноцветни бляси.

Висока е шапкаата на Арпалъка, но и нея прехвърли водата на Казъл-дере, за да шуми по каналите и в мерите на Владислав, да налива пъти като собри слънчогледът, да напери кочани като къдали царевичката, да проточи класове повече от педя пшеницата, да е едро и медено гроздето, да са пълни и очите, и сърцата.

Нова епопея краси Стражица. А не един неверник е поучкал с език и с мисли, че голямата идея е неосъществима, защото от деди и прадеди е знаел, че тече само там, където е тлоло.

С всеки нов ден неверието се стопява. Мислил ли е някой някога, че в Казъл-дере е имало? Че по две хиляди души ще се съберат тук да го търсят, за да го отпратят по канали навсякъде по мерите? Не посочиха ли вие, стари комунисти, ти, озово Михаил Ясенов, ти, озово Нотю Инков, пътя на водата през Арпалъка, когато с шейсетте комунисти, нарамили търкопите и лизгарите, отидохте във Владиславска община, за да освободите джугарите си?

Хубав символ е този! Днес мечтаното става дело. И легендите отстъпват на мечтите.

Като приказка чудна че звучат някога спомените за нашите дни. Механизаторът Стоян Кулов, строителите майстори Ненко Аврамов от Стражица, Илия Динков от Чапаево, Христо Иванов от Владислав бяха едни от първите, които започнаха казъл-деренската епопея. Подиг бе изстрелен тук. И тоя подиг ни

Като приказка чудна че звучат някога спомените за нашите дни. Механизаторът Стоян Кулов, строителите майстори Ненко Аврамов от Стражица, Илия Динков от Чапаево, Христо Иванов от Владислав бяха едни от първите, които започнаха казъл-деренската епопея. Подиг бе изстрелен тук. И тоя подиг ни

Като приказка чудна че звучат някога спомените за нашите дни. Механизаторът Стоян Кулов, строителите майстори Ненко Аврамов от Стражица, Илия Динков от Чапаево, Христо Иванов от Владислав бяха едни от първите, които започнаха казъл-деренската епопея. Подиг бе изстрелен тук. И тоя подиг ни

Като приказка чудна че звучат някога спомените за нашите дни. Механизаторът Стоян Ку

100 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АЛЕКО

МИСЛИ ЗА ЩАСТЛИВЕЦА

Димитър Благоев

С ВРЪЗКАТА между растящото беззаконие, което се започва тъкмо оттогава, откакто наивните наши граждани очакваха „свобода и законност“, и растящото число на политическите убийства, е несъмнено. И ето, жертва на владащото беззаконие падна такъв един рядък във всеки народ талант, какъвто е юмористично-сатирическият. Жертва на беззаконието във вътрешното управление падна Алеко Константинов, тоя Алеко, който би бил гордост литературна във всеки образован народ и от таланта на когото толкова много очакваха честна и интелигентна България. Честен, безкористен, извънредно скромен, като всеки действителен талант, затова и постоянно беден, Алеко Константинов представяше един от ония светли личности, които са редки. Но понекогаш той е попадал в такава бедност, че и петаче не е намирал в обича си, както това може да се види от един негов подлистник на Нова година, поместен преди една или две години в един от столичните вестници. Но от всичко му произведението виждаме с каква весела юмор се отнасяше към своята бедност, която преди често трябва да го е посещавала. Пълното развитие на неговия талант се очакваше в бъдеще. Но злодейската ръка на беззаконието погуби Алеко именно в оная цветуща възраст, когато най-много яне и се развива талантът.

Убийството на Алеко Константинов е политическо убийство и не може да се разглежда като едно просто убийство. Тия, които са устроили това убийство, насочено против г. Такева, не можеха да не знаят, че с последния пътуват и други хора. Те това много добре са знаели. И убиването със залп от засада е имало за цел всички пътуващи заедно с г. Такева.

Позубването на Алеко Константинов покърти сърцата на всички мислещи българи. Цяла България, с изключение на убийците, искрено оплаква неволенимата загуба в лицето на Алеко Константинов. Социалистическа България оплаква не само злодейски погубения талант и една честна сила; в лицето на Алеко тя, навърно, изгуби бденица български Де Амичис. Неговата честна и безкористна натура, неговата поетическа и прекрасна душа и неговия талант, който имаше високополезното за обществото направление — да наблюдава пороците и отрицателните страни и да ги осмива с неподражаем юмор, навърно би го довели най-сетне към социалистическите убеждения, към социалистическия идеал, в който неговата поетическа натура можеше да намери чистия източник на нескончаемо поетическо вдъхновение. Но той падна от злодейски куршум в най-цветущата си възраст.

Пенчо Славейков

ФЕЙЛЕТОНИТЕ НА АЛЕКО, освен от литературна страна, представляват голям интерес и като произведения, в които се оглежда отгатнатият образ на цяла една епоха от нашия обществен живот. Те са жестоко обвинителен акт против героите на тази епоха, спиртоусни в тях като редки екземпляри от екзотични животни, които потомството с удивление ще съзерцава.

Елин Пелин

АЛЕКО Е ТАЛАНТ, покорен на остро развито обществено чувство, което болезнено се засяга от всяка неправда, от всяка несправедливост и обидна за човека проява. Неговата особеност и оригиналност и неговата трагична участ го правят самотен в нашата литература. Страх и почит ни внушава неговото име и всеки от нас предпоставя да го обича и слави отдалечко. Ето защо той не е оказал особено въздействие почти върху никого от нашите стари и млади писатели. От неговия „Бай Ганьо“ той изпреди пред нас едно омерзено огледало и всеки българин, дефилирайки в живота, непременно минава пред него и вижда как му стои културното идея.

Проф. д-р Асен Златаров

КОГАТО преди тридесет години, в деня на светлината-празника на Св. Св. Кирил и Методия — сърцето на Алеко бе пронизано от тия, които са родени и живеят в мрак, целият народ сплака своя любимец. И оттогава неговото име и неговата памет ни останаха скъпо завещание, което ще буди в сърцата ни почит за по-горното: това, за което Алеко, гражданинът и писателят — се бори и загина: културност, дълг и гражданска доблест. Обаянието, което личността на Алеко буди, е една от животелните струи в нашия личен и обществен живот.

Христо Радевски

АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ посвети целия си — без остатък! — съзнателен, чист и творчески живот на борбата с политическата реакция, с простачиците и пошлостта, с безразличието и животинския егоизъм. Той се бори за справедливост и достойнство в живота на българина. Цялата ност, която оскърбява народа и Родината, омечетвори в Бай Ганьо. И, както е известно, Бай Ганьо го застреля. Но безсмертен е Алеко!

ГРАДЪТ НА АЛЕКО

Родната къща — музей на Алеко

СВИЦОВ!... Град, свързан с историята на много поколения! Има с какво да ви примамва, има с какво да ви пленява и този малък кът от живописната ни Татковина. При излизане от Дунава изгрява сутринта слънцето и пак в Дунава залязват вечер пурпурните му лъчи.

Сега старинният крайдунавски град е потънал в пища зеленина. За няколко дни той ще привлече вниманието на цялата страна. Разноцветни афиши вече извисяват за големите юбилейни тържества, които ще се състоят на 23, 24, 25 и 26 май т. г. по случай 100 години от рождението на Алеко Константинов. Хлябът хора от села и градове, от фабрики и училища ще дойдат в родния му град.

Много са гостите и през тези майски дни. Като нов приток на Дунава насам запригнаха поток от хора — туристи, екскурзанти, гости от чужбина, привлечени от светлото име на Алеко. Всеки ден весел говор нарушава тишината на една уличка, която често веднага гостите пред двукратна къща, качаща на високия хълм, е

надпис: „Тук се роди Алеко Константинов 1863—1897“. Прочели тези думи, посетителите разбират, че се намират пред светилището на своя любим писател-художник, основоположник на туристическото движение у нас. Затова те прекриват прага на дървената порта с трепет и благоговение.

В дните пред юбилейните тържества музей се обогати с нови експонати. Наскорко Величко Марков и Стефан Иванов, родственици на Алеко от София, представиха неизвестни материали и документи на писателя. Между тях са ръкописът на едно хумористично стихотворение, статуетка, която Алеко донесъл на вулчо си проф. Ем. Иванов от Чикагското изложение и юридически книги. Особен интерес представляват проектите за устав на туристическата организация, написан от Алеко, а също така и списъкът на участниците в първия излет до Черни връх, съставен от Алеко.

Не само родната къща на писателя, но целият град пръска с празничен вид. Предстоят юбилейни Алекови тържества със

падат с Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. Тук лумна пламъкът на Първото българско читалище, основана бе първата професионална учителска организация и др. Градът и днес се слави с големи успехи в образователното дело. Затова Свищов посреща хилядите гости от цялата страна още по-нагизден, още по-променен.

След официалните тържества и туристическия сбор, на 25 и 26 май в града ще се състоя научна сесия, уредена от Литературния институт при БАН. В дневния ред се предвиждат четири доклада и две научни съобщения. Ще прочетат доклади проф. Пантелей Зарев — член кореспондент на БАН, Христо Дудевски — старши научен сътрудник при БАН, Георги Димов — старши научен сътрудник при БАН и писателят Стефан Стайчев — главен редактор на списание „Турист“.

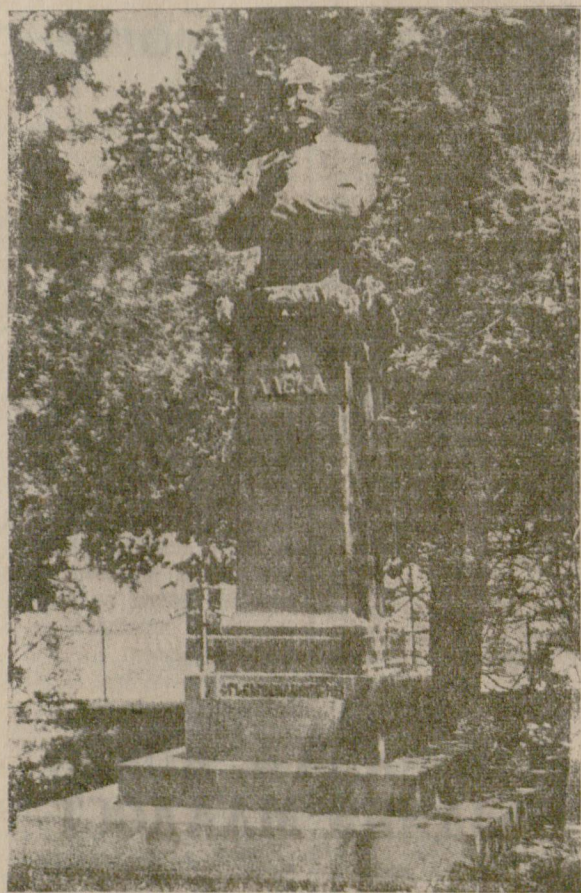
Родният град на Алеко разтваря широко вратите си за всички почитатели на делото на неговия голям син.

Ангел СТОЯНОВ

ФЕЙЛЕТОН

КАТО ВЗЕМЕШ туй да се повзреш, па се позамишля, излиза, че хайле практичен народ сме ний, българите. Истина! Вземеш, да речем, например — газените тенекета и проследете каква роля играят те в обществения и частния живот на нашата татковина. Да се слисаш просто! Не бил, как, практичен българинът? Кой, българинът ли? Но да оставим настрана въодушевените възклицания, те нищо не доказват, а ето фактите:

Каква нищожна роля играе у нас газът, с който Ватум ни снабдява, в сравнение с тенекетата, в които ни изпращат този газ. Газа за какво го употребяваме? За осветление; за някои мотори; за подпалване сегиз-тогиз някои осигурява къща или сеното на комшията, или архивите на някое учреждение и, най-сетне, за обиване и подпалване някои упорити немурини, които по никак начин не искат да се признават че са например, предатели. И туй то! А пък тенекетата! Не зная отгде да почна... Един ден покойният Александър Батенберг, придружен от двамата адютанти — той не обичаше толкова глупавите салтанати — отишъл на разходка към Конюшницата. Изкачат се на високо, към познците. Слънцето било на заходване. Обръща се князът с лице към София и какво да види? Накрай столицата изпъкнал един фантастичен възвишен дворец, с ослепителен блясък, като че пурпурни лъчи на заходящото слънце са се отразявали в някой колосален брилян. Гледа Батенберг, гледат адютантите — никой не може да разбере какво е туй чудо. Па седят на конете си и, марш-марш, право към дивния дворец. Па то какво било — луните на слънцето се отразили в една сиромашка къщичка, обкована с нови газени тенекета, върху

Паметник на Алеко в родния му град.

МИШ-МАШ

Икономическа студия

които личели назад-напред буквите на „Batum“. Дръпнали му един смях и отминали. Цивилизирането на София погълна този възшебен палат, който красеше улицата наред със славните в блажените времена надписи „Стърчи-крак“ и „Кабинет на безгрижните“. Дворецът изчезна, но газените тенекета не само че не изчезнаха, но постепенно тяхното приложение и употребление в частния ни и обществен живот си пробиха такъв път, щото България рискува да се превърне цяла в газено тенекетно. По прозорците вместо трошките стъкла българинът заковал лист от газено тенекет. От вода се връщат моми, момци и в ръце им вместо пръстена стомна — газено тенекет, прикрито с дървена дръжка. Селянците разнасят сутринта мляко по къщите в тенекет и ако се вгледаш в него, ще прочетеш някои останки от буквите на „Batum“. Тенекетките лампи евтини продава; вгледай се внимателно в лампата, все ще намериш в някое кюше поне една буква, поне една частца от този пуста „Batum“. Бакалникът продава дървено масло в също газено тенекет. Кафеджията топли вода в газено тенекет, Готвачката си мие съдовете в газено тенекет. Богатите дечица си имат играчка, а бедните — газени тенекета. Като ги задумкат, крсти се, па бият. Но не само бедните деца; аз имам един съсед аристократ, та неговите дечица като загърмят някой път с тенекетата, докарваха ме да проумея като как може човек да полудее. Впрочем този аристократ имаше една особеност: той никак не можеше, горкият, да направи разлика между звуковете на тълана и цигулката.

Па не само малките деца. По някой път доста брадати дечица си докарват наслаждение с газените тенекета. Например чаршията пуста, няма купува-

чи за цар, седят занаятчиите, прозяват се; току виж от някоя завряна уличка изпъкне някое гладно пазарско псе; върви то, бедното, и души за някои изхвърлени остатъци. Ето, помама го някой калфа, хвърля му трошките. Кучето, отпърво недоверливо лека-полека почва да се ласта около коварния благодетел, който вече се смия на съседния калфа. Тоя взема някое продупчено вече, изедено от ръждат тенекет, вързва го с една връв, а другия край на връвта превръзва лукаво о задния крак на помаменото псе. Туй свършено, стоварва се една тояга върху гърба на кучето. Вдига се вик, олелия, людокане, псето търси спасение в бягството, вързаното тенекет се стреми да го надпривари, удря се с гръм по камъните, подкача, и в туй време, хванати за корем, еснафчиите се прехласват от смях, от удоволствие.

С казаното съвсем не се изчерпват приложенията на газените тенекета в частния живот, но нека минем постепенно към ролята на тенекетите в нашия обществен живот. Става сватба и ако се случи чашата на червената ракия да бъде със стропено дъно, нека му мисли невестата! Като я хванат за ръчичката, па я отворят портата, че като заблъснат онова ми ти газено тенекет, вдъх земя да потъне! Или пипнат някой мъж, че му се доял друга маджика. Ех, мале мила, пусти газени тенекета, гърмят, трещат, да ги вземе дяволът, току да се разтворят земята, па да те гълта.

Но всичко това е нищо, ако се сравни с ролята на газените тенекета по нашите избори. Ето где се е проявила гениалната изобретелност на българина. Пази боже! Вземеш, че си добил доверието на населението в някоя околия. Дадеш си кандидатурата, българинът мълчи; черниги ги — българинът пие, тупа те по гърба, смия отаде ти и мълчи; раздаде бюлетини — българинът взема и мълчи, па си туря своя бюлетинка в урната. Прекратят избора, преброят бюлетините и чак тогава виждаш, че си останал на пастъка. Че останя това, само туй да е — нищо ами като ти задумкат дечица газени тенекета, че като почнат да ги търкалят по калдъръмите — да хвърнеш — няма крила, да се провалят вдъх земя — няма пропаст, да бягат — гръм от тенекетата цени ортагата. Ами току да ги не дава господ. И съм си мислил някой път: българинът го ядат разни ябанджийски псета, защото той не се ползува спрямо тях със своето гениално изобретение с рвездещото газено тенекет. Вържи го на ябанджията, па да издодолжа цяла България с един глас, та като прескочи границата, тенекето туй да се тресе о пограничния камък, щото цял Балкан да загърми.

София, 22 октомври 1895 г.

П. С. Добре найш, за чудене е, че газените тенекета не са употребени досега в Народното събрание за възвръщане на опозицията. Не е голяма работа: дест бабани и десет газени тенекета са в състояние не да заглушат, ами да оглушат противниците.

Алеко КОНСТАНТИНОВ

МАТЕРИАЛИТЕ ЗА ТАЗИ СТРАНИЦА СА ОСИГУРЕНИ С ПОМОЩТА НА РЕДАКЦИЈАТА НА В. ДУНАВСКО ДЕЛО В СВИЦОВ.

Мария ГРУКИН

юристка
братовчедка на Алеко Константинов

Делото по убийството на Алеко Константинов

ЧЕСТВУВАНЕТО 100-годишнината от раждането на Алеко Константинов, което съвпада с 66-годишнината от трагичната му смърт, отново повдига интерес, към делото по неговото убийство.

Алеко Константинов е убит на 11 (24) май 1897 г. Убийството става към 10 и 1/2 часа вечерта по шестото, водено от Пещера, за Пазарджик.

Вестта за престъплението се разпространява бързо из цялата страна. Повдига се буря от негодувание срещу правителството. От всички градове се сипят протестни телеграми. Студентите не посещават Университета, адвокатите отлагат делата си, Софийското гражданство устройва импозантно погребение на телените останки на своя любимец. Глух на всичко това остава само Окръжният управител на Пазарджик Георги Писанов. След убийството, когато турът на Алеко лежи в болницата, Георги Писанов не само че бездейства, но той най-право избягва от Пазарджик в Чепино, като оставя на своя секретар Никола Спасич бележка да съобщи на министърството, че са взети „най-енергични мерки“ за залавяне на убийците. В същност още нищо не е направено.

Под напора на обществената

пеж, обаче, от София се нарежда да започне разследването.

От фактическа страна се установява следното: На 10 май 1897 г. Алеко Константинов имал углавно дело пред Пловдивския апелативен съд. На 9 май в градската градина на Пловдив той случайно се срещнал с Михаил Такев, известен адвокат от Пазарджик. За да подсили защитата си, Алеко поканил Такев да участва по делото. Михаил Такев се съгласил и от своя страна поканил Алеко след делото да го заведе в Пещера за празника Кирил и Методий. Алеко приел поканата. Делото в Пловдив се гледало на 10 май сутринта (било е събота). След това Алеко и Такев се разоходили до село Дермендере и вечерта заминали за Пазарджик. Там пощуват и сутринта с фойтон тръгнали за Пещера. По пътя се отбили в една кръчма на село Радилково. Били приети любезно от кмета Петър Минков и други селяни. Пътниците не скрили, че още щяла ден вечерта ще се върнат. Деня след възторженото им посрещане, прекарвали в Пещера.

Вечерта поели обратния път. Алеко седнал, както при идването, отляво, Такев — отясно. Приседналият се към тях Васил Томов заел отсрещната седалка. По предложение на Алеко и на връщане спрели в кръчмата на село Радилково да пият кафе. Кметът бил пак любезен и в съ-

щото време изпратил убийци, които да пресрещат фойтона. Фойтонът тръгнал, местата се заели по същия начин. Било вече тъмно. Закрити зад един стар, висок и дебел брест, от западната страна на шосето, точно в равното Конаговско землище, чакали двама убийци. Когато фойтонът се изравнил с тях, те стреляли по два пъти. Единият стрелял и трети път. Жертва бил само Алеко. Един от петте куршума се забил в гюрука на колата, прецувала се на две, част се пръсна по фойтона, а едно парче се отделило към Алеко, забил се в гърдите му от лявата страна и счува четвъртото ребро. Счуването реброто пробива сърцето и последвало кръвоизлияние причинява смъртта.

Убийците били открити и то скоро. Това са Милош Топалов и Петър Салепов, жители на село Радилково. Изпратил ги да извършат убийството кметът на селото Петър Минков, като им обещал 30 наполеона и им заявил, че няма да бъдат преследвани. Убийците били така сигурни в защитата на властта, че дори не се погрижили след убийството да изчистят пушките си и оставили винетите. Прокруролет при Пазарджикския окръжен съд, почитателя на Алеко, който има заслугата за бързото залавяне на убийците, наредил за арестуването им.

Предварителното следствие за-

вършва на 9 август 1897 година с протокол за предявяване на следствени срещи откритите лица. При предявяване на следственият отговорите на обвиняемите са следните: Милош Топалов: „Колкото до убийството на чилияка, признавам си вината. Кметът ни изпратил. Петър Салепов: — „Признавам, че ние с Милоша сме убийци човека — от алжирците. Петър Минков ни втиква в тая беля“.

Здравко Стоянов, кехаята, който дал пушката на Топалов, не се признава за виновен, понеже не знаел нищо. Петър Минков отрича участието си.

Делото се гледа от 3 до 7 ноември 1897 г. То е шумно. Салепов, локите, коридорът са препълнени с публика. Стотици чакат на площада пред съда. В делото вземат участие обвинителната власт, престъпниците и гражданските истци. Подсъдимият Петър Минков правил преди това опит да симулира нервно разстройство, но експертната го направила напълно здрав и нормален.

На 7 ноември в 12 часа съдът прочита резолюцията си, с която определя наказанието за всеки от обвиняемите: за Милош Топалов и Петър Минков — смърт, за Петър Салепов, поради неплътнолетие — 15 г. строг тъмничен затвор и за Здравко Стоянов — една година затвор. Квалификацията на деянието е предумишлено убийство.

Присъдата е била потвърдена

от ВКС на 6 февруари 1898 г. и изпълнена на 13 април 1898 г.

Обществото не останало задоволено. То искало да се открият и подалечните, интелектуалните убийци, чието оръдие бил кметът. На това, обаче, съдът не отговорил. Както при предварителното следствие, така и при съдебното дирене, се поставя едно ограничение относно мотива на престъплението и интелектуалното подбуйстване — кой и защо накара Петър Минков чрез Топалов и Салепов да извършат убийството. Всичко е ограничено до Петър Минков.

Но да погледнем вън от коритите на делото

Че подготвяното убийство на Михаил Такев има политически характер не може да има никакви спор. Такев е бил известен местен деец, силен политически противник на правителството, противниците му са искали да го премахнат и кметът на Радилково, за да запази мястото си, станал тяхно оръдие.

Как стон въпросът с убийството на Алеко и има ли то слуха? Какъв характер? Станал ли е Алеко жертва вместо Такев и върна ли е легендата, че двамата били заземени местата си във фойтона и затова куршумът, насочен срещу Такев, удучил Алеко? Независимо, че такава нещя не е имало, че както на отиване, така и на връщане Алеко сядал отляво, а Такев отясно, фактът, че се стреля срещу нелия фойтон, срещу всичките пътници в него, явно изключва убийството да има случаен характер. Сам физически убиец Топалов признава пред сви-

В настъпление за победата на комунизма в умовете и душите на хората

Окръжно съвещание на партийния актив и дейците на културния фронт

(Продължение от стр. 1)

на кабинета издодоха свои стихосбирки — Атанас Мочуров, Стефан Томева, Иван Анчев. Особен интерес предизвикаха в културните среди на окръга произведените на наши млади талантливи писатели, като стихотворението „Шепот пръст“ на Виктория Генова, напечатано и във вестник „Правда“, разказът на Димитър Начев „Кой гаси звездите“, на Георги Данчев „Най-добрата вест“ и други.

Успехи има и в областта на сатирата.

В някои творби обаче преобладават песимистични настроения. Такива има в последната стихосбирка на Атанас Мочуров — в нея доминира тъжното настроение. Стихотворението с обществена значимост тук са съвсем малко. Явно е — поетът се е увлякъл по модата. Ако се отърси от никому ненужните тъжни настроения, той би създавал обществено-значими творби като „Бялото градец“, „Поклоение“ и други.

В някои от отчетаните работи на литературни работници от окръга не е достатъчно избиствен идейният замисъл на автора. Това се дължи както на липсата на художествено майсторство, така и на идейна неукрепналост.

Другарят Живков подчерта, че в областта на изкуството реалистичните позиции са твърде силни. Тази оценка важи и за театъра във В. Търново. Неговото ръководство е спазвало тези реалистични позиции и е имало успех в работата си. Но напоследък, и особено през този сезон, се допуска да се играят повърхностни, неподходящи, незрели в идейно и в художествено отношение пиеси. Все още в репертоарната политика има дутания и стихийно подбиране на пиесите. За 10 години от създаването на театъра досега не е представяна нито една пиеса от М. Горки. Не се постигнали желаните успехи с поставянето на „По следите на бурите“. Грешки има и в постановките на „Колети“, „Голитя крак“.

Не липсват някои формалистични тенденции в режисурата и постановката на работата, какъвто бе случаят със „Светът е малък“, поставена от режисьора Вили Цанков, в края на миналия сезон.

В доклада особено се подчерта, че за идейно-естетическо възпитание на трудовите хора голяма работа вършат самодейните колективи. Общата репертоарна насоченост е правилна. 78 на сто от играните пиеси са с българска и съвременна тематика. Много от спектаклите и концертите на самодейните колективи обаче не задоволяват повишените културни и естетически изисквания на населението.

Правилно се насочва в окръга и сатирата. Заслужава да се отбележат успехите на естрадно-сатиричните колективи при читалищата във В. Търново. Стражица, които завоюваха първите места в републиканската среща.

Но има колективи, които плахо критикуват главните недоста-

тъци, или ако има критика, тя е отправена към дребни неща. Каква възпитателна стойност има, например, спектакълът „И ще дойде ден когато“... на естрадно-сатиричния състав при стопанското предприятие „Комунални услуги“ — В. Търново. Правят се обобщения, типизират се образи на ръководни кадри, които се превръщат в уродливи типове на нашето съвремие. При постановката се набляга на упадъчната диасова музика, на извратените западни танци и вместо да се усмиват, те като че ли се популяризират. Не бива да се забравя, че сатирата е нож с две остриета и щом човек не може да си служи добре с този нож, често сам се порязва.

Западната музика и танци най-вече проникват чрез оркестрите в заведенията за обществено хранене. В програмата им, особено вечер след 10 часа, навлизат изключително танцови мелодии от типа на рок енд рол, тунст, играят се западни извратени танци.

Посочените отрицателни факти — каза др. Цонев — не трябва да се примиряваме, а да се води системна работа от партийните комитети и организации, от Комсомола, Отечествения фронт, народните съвети.

Изпълнението на тези задачи не може да се извърши без близко партийно ръководство. Досегашното партийно ръководство на творческите съюзи е незадоволително. Ние трябва активно да се борим за чистотата на нашите обществено-политически разбирания в областта на литературата и изкуството.

Речта на другаря Тодор Живков, завърши другарят Цонев, с ярко доказателство за грешките на Партията за работата и съдбата на всеки художник, писател. Тя дава прекрасна основа за обединяване силите на всички културни дейци в областта на литературата и изкуството, за нови победи в областта на идеологическия фронт.

Повече от три часа продължиха изказванията. Вземаха думата партийни и научни работници, художници, членове на литературните кръжоци. И в мислите на всички бе това, че всяко отстъпление от позициите на социалистическото изкуство е забавяне хода на настъплението, че в нашата литература няма място за безидейни творби, песимизъм. Изкуството трябва да вдъхновява творческите дела на трудещите се. Пролита голямата грижа за възпитанието на нашето подрастващо поколение, за вредата на буржоазното влияние, което все още се промъква тук и там.

Председателят на Кабинета на младия литературен работник Георги Данчев подчерта, че литературните сили във В. Търново и окръга ще се стремят с нищо да не отстъпят от позициите на социалистическия реализъм, предмет на творбите им да бъде нашата нова действителност и човекът — строител на социализма и комунизма.

В изказването си ректорът на ВФСИ — Свищов проф. д-р

Минко Русенов се спира на въпроса за възпитанието на младите. И в нашия институт, каза той, има макар и малко студенти, които да подражават на западната мода, да са с ограничени научни интереси. Все още не сме създали условия за добър културен отдих, лошо въздейства музиката, възпалена в обществените заведения, програмите на концертното бюро „Естрада“. Много пъти сме канили писатели да гостуват на нашия институт, но и досега те не са се отзовали.

За постановките на Държавния народен театър във В. Търново говори председателят на кооперативното стопанство в Поликарпий Никола Кушев. По-рано — каза той — голямо нетърпение кооператорите очакваха всяко гостуване на театъра в село. Сега този интерес е вече отпаднал. Това се дължи на слабо идейно и художествено ниво на постановките.

Другарят Иордан Попов — председател на групата на художниците във В. Търново подчерта в изказването си, че все още основната тема — живота, трудовият човек не е намерила място в картините на художниците от окръга.

На въпросите за възпитателното въздействие на литературата и изкуството, на това, че няма новаторство извън живота, се спира писателят Виктор Барух.

Изказаха се още работничката от ДИП „В. Мавриков“ Донка Сталянова, режисьорите при Държавния народен театър Недялко Ковачев, Владимир Найденов, секретарят на Градския комитет на БКП в Горна Оряховица Петко Бакалов, първият секретар на Окръжния комитет на Комсомола Николай Цонев, учителката Лилия Петкова, архитект Иордан Карастоянов, инж. М. Генчев, Г. Георгиев, Никола Иорданов — директор на ДЗЗ.

Младата поетеса Виктория Генова рецитира своето ново стихотворение „Към Партията“. Любова към Партията, която окриля творческите дръзновения на младите творци, прозира от всеки стих. И сякаш, че тя става изразител на чувствата на всички присъстващи. Така бурно бяха изпратени последните й думи.

Председателят на Централния комитет на БКП другарят Александър Обретенов особено дребно подчерта, че съвещанието премина в пълно съгласие с речите по въпросите на литературата и изкуството, произнесени от Н. С. Хрущов и Тодор Живков. Подчертана бе дълбоката вяра в нашата младеж. Всяко време, заяви другарят Обретенов, си има свои идеали. Такъв идеал трябва да има и сега нашата младеж. Да нямат живота с културни прояви. Нашите сили в това отношение не са използвани достатъчно. Обвиняват ни от Запад, че нашето изкуство било тенденциозно. Така ли е? Когато творим ние слушаме нашите сърца, а те принадлежат на Партията, на народа — завърши другарят Обретенов.

КИНО

В едно западногерманско село има панаир. Младешите се веселят, старите ги гледат усмихнати. Но... веселието за кратко време е помрачено. Когато копат дупка да поставят въртележки за децата, намират костите на мъртъв човек на войната воиник. Кметът нарежда да ги пренесат временно в двора на чифликчията Мерцес, защото е неделя. Хората се възмущават. Чи са тези кости? Тук фронт не е имало? Отвещава жената на чифликчията: „Това са костите на моя син и аз искам да бъдат погребани в семейната ни гробница“.

Настава смут. Син? „Ако е така, той е дезертер, предавател на родината, помислете, бива ли да се роаят стари истории!“ — казва кметът, бивш нацист. По-добре е да не се говори по това, да не си спомняме! Но не, майката си спомня! Не може тя да забравя.

И ето, камерата ни пренася в онова не толкова далечно време — последната фаза на войната.

Вярно и обективно авторите разкриват положението в Западна Германия по онова време. И тогава е имало немци, които са ненавиждали нацистите — едни са се надсмивали над гърба им, други, каквото и семейството на Мерцес, са изразявали открито омразата и презрението си към тях. Но всички са се страхували от всеобщото нацистично.

И тогава е имало честни немски войници, които са разбирали безмислицата на войната, не са могли да понесат издевателствата над беззащитното население, понадало в окупация, и са предпочитали да отидат в плен при

„ПАНАИР“

светските войски или да избягат от фронта — такъв е Роберт, синът на Мерцес.

В образа на „Дезертера“ — младия Роберт, е възпелено новото поколение немски младежи, които растат в Западна Германия. Той е явен противник на войната и на фашизма. Смет, той бяга от фронта не защото се страхува от смъртта, не за да спасява кожата си, а защото е разбрал, че не е никакъв герой — да участваш в избиенето на нацистите по 120 души, да запалиш села и в тях да горят живи хора. Отварен от войната, разбрал жестоката същност на фашизма, Роберт намира само то си път да му се противопостави — бяството от фронта. Той не е борец-революционер, не е дораствал до разбирането, че е необходимо активно да се бори против фашизма, търсейки организацията, опирайки се на народа, а сам се оказва безсилен и трагичният му край е логичен завършек на безизходната му. За този му край допринася и фактът, който макар и не пряко, но ясно е подчертан във филма, че в селото тогава няма прогресивна организация, няма сила, която организирано, съзнателно да се противостои на фашизма.

Съдържа споменът. Обективът отново ни сочи веселия панаир. Но зрителят почти не го вижда. Пред него е още отметнатата назад глава на Роберт, кървавата му уста и разширените от ужас очи на майката с поглед, отправен като че към бъдещето.

Б. Р. Филмът ще се проектира в кин. „Детски театър“ В. Търново от 27 май до 2 юни т. г.

справочник на ЧИТАТЕЛЯ

КИНО

Градските кина в окръга ще проекират от 27 май до 2 юни следните филми: „Девети септември“ — В. Търново: Панаир, „Исра“ — В. Търново: „Твоето пастие“ и „Нож без мислосъдние“; „Ален Константинов“ — Свищов: „Меч и роза“; „М. Театър“ — Павликени: „Приятел мой, Коля“ и „И твоята любов също“; „Напредък“ — Г. Оряховица: „Здравей, животи!“ и „Край френските камини“; „Хр. Ботев“ — Елена: „Втори колосов“ и „Човек до тебе“; „Хр. Ботев“ — Лясковец: „Радост моя“ и „Легенда за Пинсий“; „Профсъюзно кино“ — В. Търново: „Съдбата на света“ (от 15.30 и 18.30 ч.) и „Миналото разобличава“ — II серия (от 17 и 20 ч.)

ТЕАТЪР

ДРАМА: 24 и 25 май гостува Народният театър „Ив. Вазов“ във В. Търново. И най-младият си е малко прост! 26 май в Горна Оряховица: 1 и 2 юни примера на френската пиеса „Главата на другото“ от Марсел Еме в гр. В. Търново, представена от нашия театър.

Управление геоложки проучвания — Варна

ТЪРСИ

двадесет души миньори за сондажи в района

на село Самоводене

Справки: Общински народен съвет с. Самоводене.

1-1

НАРОДЕН ТЕАТЪР „ИВАН ВАЗОВ“ — СОФИЯ

Ще гостува

в гр. В. Търново на 24 и 25 май и гр. Горна Оряховица на

26 май, 19.30 часа в летните театри, с комедията

„И НАЙ-МЪДРИЯТ СИ Е МАЛКО ПРОСТ“

от Островски

Участуват: народните артисти Константин Кисимов, Марта Попова, заслужилите артисти Ирина Тасева, Пенка Икономова, Никола Попов, артистите Апостол Карамитров, Петко Кардуковски и др. Постановка на художествения ръководител на театъра Филип Филипов

Билети при касите на Концертно бюро от 21 май.

1-1

конфекция

ЦЕНИТЕ ЛИ ВРЕМЕТО СИ,

ПЕСТИТЕ ЛИ СРЕДСТВАТА СИ

купете от пуснатото

в продажба по

всички магазини

за конфекция в окръга

различни модели

ГОТОВО ОБЛЕКЛО

свтино

елегантно

практично

За Ваше улеснение

ГОТОВОТО

вълнено облекло

се продава и на ИЗПЛАЩАНЕ

7-4

Граждани и гости на В. Търново!

Използвайте случая да видите спектаклите на представителния

чехословашки цирк

„ХУМБЕРТО“

който гостува за първи път в България. 150 минути истинско

удоволствие в жизнерадостната, изпълнена с динамика и

красота програма.

От днес до 26 май (неделя) включително.

дневни 16.30 ч. и вечерни 20 часа.

За билети тел. 25-59.

„А“ окръжна група

Н. Августинов (Дригомирово) —

Ж. П. Дото (Г. Оряховица), Победа

(Кесарево) — Академик П

(Свищов); „Толбухин“ (Димча) —

„Янтра“ (Драганово); „Пробия“

(Овча могила); „Вачо Киро“ (В. черна)

(Комуна) (Михалци); „Ботев“

(Дебелец); „Домет“ (Сухин дол)

— Ботев (Златарица); „Левски“

(Страйница) — Д. Генков (Политрапце); „Левски“ (Карансен) —

„Етър“ П (Леденик).

Управление геоложки проучвания — Варна

ТЪРСИ

двадесет души миньори за сондажи в района

на село Самоводене

Справки: Общински народен съвет с. Самоводене.

1-1

НОВИТЕ МОДЕЛИ МЕБЕЛИ

ЗДРАВИ

поради специална

на тънките

фини крачета.

КРАСИВИ

изработени по

най-нови ме-

белни жур-

нали

УДОБНИ

2-1 ЗА ПОЧИСТВАНЕ

Стр. 7, бр. 62 и 63, 23. V, 63 г.

НИКОЛАЙ АСАНОВ И ЮРИЙ СТУРИТИС

ЯНТЪРНО МОРЕ

47

РОМАН, НАПИСАН ПО СЛЕДИТЕ НА ДЕЙСТВИТЕЛНИ СЪБИТИЯ

Опитайте се да намерите на тази територия най-уязвимите места, иронизираха те. Нужно е щателно разузнаване. Ние трябва точно да знаем, къде се намират танкодромите, авиозаводите, ракетните бази и складовете за атомни бомби на противника, напосаваха те. И се полухаваше, че за всички беди са виновни разузнавателите, които досега не са поставили пред военните карта на артилерийските и авиационните цели.

Своите иронични мисли Силайс държеше за себе си. Той скромно каза, че се надява да открие път за разузнаване — и само това. Що се отнася до останалото, то ще зависи от оперативността на ония, на които ще доверят „изучаването“ на противника.

Той предполагаше, че цялата операция — ако, разбира се, тя се удаде! — ще продължи половин година. Неговите пратеници за това време ще изучат обстановката, ще се свържат с отрядите на „горските братя“, ще открият открити места по крайбрежията, ще устроят тайни аеродруми в горите, и на следващата пролет „пътят към Изток“ ще бъде подготвен. А вече след това е работа на Маккибин и Янг да регулират движението по този път.

Но не всичко в целия този ред беше достатъчно обмислено. Силайс неволно си спомни старата руска войнишка песен: „Гладко е писано в бумагите, но забравили за убавите, а по тях се ходи!“

Вместо в ранна пролет, както напосаваха Силайс, първата група разузнавачи изпратиха късно есента. Наистина, десет дни след слизането Вилкс доложи, че всичко е благополучно, но по-нататък започнаха неприятностите. Няма паспорти, няма връзка с „горските братя“. Чак през пролетта се появи името на ръководителя на нелегална група Будрис и съобщението за преприване в отряда.

Първата година беше загубена. И ето сега, когато Англия беше затоплена най-сетне от атлантическата пролет, работата като че ли се придвижи. Наистина, жалко че Вилкс. Бедният, каза се, че е боленувал цяла зима. Но какъв характер има момъкът! Даже не се оплаква. Само неотдавна, когато се затопляше, а нощите бяха още дълги, тъмни, поиска помощ.

Ето какви мисли възбуждаха Силайс, когато в края на март той видя най-сетне утвърдената от полковник Маккибин радиograma за Вилкс:

„Предприеми мерки за подготовка на рибар, който в една от нощите между двадесет и четвърти април и четиридесети май ще те откара в определения пункт на тридесет мили от брега. Срещата с нашия кораб ще трябва да стане между полунощ и пет часа сутринта по московско време. Точното число и пункта на срещата ще уговорим особено...“

1. Радиограмата е истинска. — Авторите.

В душата на Силайс звъняха пасажни камбани, всичко му изглеждаше радостно и весело. В Англия беше тихо и топло време. Състоятелните хора се готвеха за летния сезон, наемаха вили, пансиони и цели имения по крайбрежието. Силайс се готвеше за продължителна командировка. Наистина засега не в Брайтон, а за крайбрежието на Западна Германия, където стоеше на база най-бързият катер на бившия немски военноморски флот, сега принадлежащ заедно с хората и с техните души на английското разузнаване. На командира на катера Клозе вече беше дадено указание да се приготви за продължителен и, какво да се крие, опасен рейс. Впрочем, Клозе и неговата команда отдавна бяха продали душите си на дявола и чак тогава англичаните изкупили тези души.

През този ден Маккибин отново извика Силайс.

Полковникът и този път изглеждаше мрачен. Вилкс се „плант за широко проникване“ се отлаваше с труд. Първият обаче въпрос на Маккибин зашемети Силайс:

— А какво ще е, ако вашият Вилкс работи под контрола на чекистите? — запита Маккибин.

— Как можехте да помислите такова нещо? — възмути се Силайс. — Аз познавам Вилкс още от службата му в немската армия! Това е силен, храбър човек,

предан на нашето дело и с душа,

и с тяло!

— За Лаува вие говорехте в същия тон, а между това у тоя

лъв се оказа заешка душичка!

— Но Вилкс писа, че Лаува нико

го не е предал!

— Точно това ние сме длъжни

да проверим! — извика Маккибин.

Да, сега Силайс по-добре разбираще англичаните! Ето наистина, какво казват на Изток: „Човек, изплашил се от змия, се бои и от захвърлено въжечко!“ Значи, те съзнателно проточваха толкова време своето прословуто „проникване“!

А Маккибин продължаваше — с отвратителен тон:

— И ние ще проверим това, Силайс! Вие подготвяхте офицер за свързка, най-добре използвайте за това инструктора от вашата школа Петерсон, договорете се с Ребане и той да подготви един от своите естонци и ние ще ги изпратим по канала на Вилкс. А успоредно ще изпратим още двама латвийци, познаващи Рига. Подбирането на подходящи хора продължаваше в.

И Силайс разбра: Вилкс ще има още дълго време да чака обеща

ния катер.

От този ден той се занимаваше само с подготовката на хората. За паралелната линия той подбара двама млади латвийци — Тома и Адолф. За проверка на Вилкс подготвиха стария си приятел Петерсон, а между другото помагаше на Ребане да инструктора поверника си Густав, който трябваше с помощта на Вилкс да премине в Естония и да отседне там.

7.

В ТОЯ ДЕН, когато Делинш разширяваше току-що подготвената от англичаните радиогрупа със заповед да се излезе на рибарска лодка в морето за ереда с английски катер, бодият

(Младина)

НА БИРЖАТО

ПРАЗНИЧНО

Минават стройно днес колоните на родното изкуство — усмивка пращат небосклоните със много вкус и чувство!

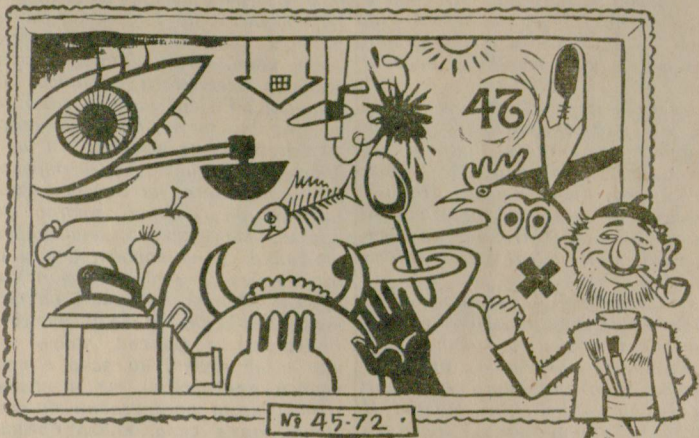
Колоната народът води я и светът във позлата лъкът на Кирил и Методия изгредели на плаката!

И азбуката грее в дланите на Солунските братя, че с нея пишат днес славяните химн нов на свободата.

Разтварят страниците книгите. Заявяват развигори и литват волни чучулигите из родните простори.

На Запада пресъхва стилото и гние в разни моци. Ревниво пазим ний мастилото на Кирил и Методий.

Произведение — сътворено по западно течение

Тъй като от картината нищо не се разбира, поканихме автора подробно да я анализира.

АВТОРЪТ:

Трън-трндафорът обонда в петата. Тията проплавя в тишината рогата кравешки я провокират. Любопитият и трепет ампутират. Тията се гърчи в напрежение.

Гори и прегорвява в нетърпение. Тията си прави сметки тънки. В мен да изглади мозъчните гънки. Ето къде са всичките загадки: е мозъчните клетни в мен са гладни.

(Авторът се почесва по темето, спираме го, за да не ни губи времето). Бележка на редакцията: Който иска да разбере що е картината по-лесно, да прочете първите букви отговора.

РАЗНИ

Търся под наем за еднократно използване магаре (мъжко, с гладък косъм, безработно, да умее да дъвче и смуче сламка в чаша), за да ме замести пред микрофона на ресторанта, където съм певец — по упадъчните западни парчета — спеш. Налогом се да отсъствам. За дватри дни ще прескоча да ме запишат на грамофонна плоча.

Храна безплатна! При изпълнение на джазовите парчета, от него ще се иска само да реве и хвърля чифта.

Свири джаз—плаща се на час! Справка: В бара след три и половина.

Жоро ГАВАРДИНА

Героят наш готвач е тука, но други нека вземат си поука...

Един готвач се славел със талант във кулинарното изкуство. Прочул се вред със своя „сос пикант“ направен с вкус и чувство. А тайната се криела в това: във нажежената тава той слагал чист червен пипер и свеж, и натурален. Изпращал го по свой маниер по начин оригинален! И, който хапвал от яхнията, облизвал чак чинията! Бе то във вкус и мярка — точна доза! Талант и чувство!

Липсва всяка проза! (Готварството и то си е изкуство, когато има вкус и жарно чувство). И тъй веднаж получи се покана готвачът да замине за обмяна на опит със задграничните колеги. Задачите със радост той пое ги. Отиде.

Вкусни ястиета разни — ту постни, ту пък прекалено мазни и върна се от Запад след това

с модерни черни очила. Започна с очила да готви без много да се противи. Но няма вече „сос пикант“ изчезна културният талант! Загуби той яхния нови: Сосът горчи, тръпчи

и трови! — И едва ли готвачът някой вече ще похвали! Той сам яде горкия горчивина не търсая яхния. И още мисли, мисля и гадае на неуспеха тайната каква е. А тя е проста: крие се бедата във черните стъкла на очилата! Червеният ни български пипер през очилата събърква той със чер — почерня значи, цялата запръжка със вносен чер пипер — отровна доза! Така и някой своята перодръжка топят в червено мастило, във катрица с западно чернило, та чернят и вгорчават красотата. Винови са, другари, очилата!

ШАРАНИ

Те стояха в сладкарницата и дремеха край масите. Бяха уморени от дълги разговори по много сложни въпроси. Плъщат на „Байджър“ — беше пуст, грееше слънце и не идваше нито една чужда кола.

Изведнаж зад гърба се покана Муци и всички трепнаха. Беше облечен в някакъв нов пуловер. Един такъв съвсем особен, нито много жълт, нито много кафяв, нито много къс, нито много дълъг. Яката му беше твърде красива или както Пени каза: — идеална!

Когато влезе в сладкарницата, на първата маса го спряха:

— Какво, нов пуловер, а? Муци се усмивна загадъчно. — От германките ли?

Муци изпи една чаша газирана вода (от три дни ходеше без никаква стотинка, защото майка му вече не даваше пари) и се усмивна:

— Не, от чехите! Но всъщност е австрийски. Десет кинта.

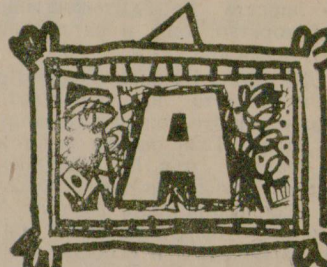
— Десет кинта! — повториха от неговата маса, а от съседната предадоха на третата: — Дванадесет левчета. От третата на четвъртата — петнадесет кинта, а когато новината стигна последната маса, там вече знаеха че Муци има пуловер за 18 лева, вносен, чиста американска стока. Ако обаче, бяха попитали бабата на Муци, която бе купила пуловера, тя щеше да им каже че той носи марката на ДИП „Добри Карталови“! Ама кой да я попита!

Страницата изготви нещатният отдел „Хумор и сатира“

ДЖОБЕН

С бележки за предпазване от грешки

А бестрационизъм — дума с чужд изсъхнал корен. За нея Солунските братя не са предвидили букви в нашата азбука, затова виж по-долу на буквата „Ц“.

Цапаница — рисувано на опънато платно с четката обратно: квадрат кръгъл и объл ъгъл. Композиране на портрет — въртат отпред, мустаци на дланите, ушите на достабаните. Очи — на лакета, без мигли, вместо глава — цигли — изобщо деформация, забудена чужда агитация. За по-пълни сведения виж по-горе на буква „А“.

Тунст — болест. Среща се сегиз-тогиз в баровете на „Балкантурист“. Хваща предимно неустойчивите организми, следствие на дълго стоене на западно течение неаметнати. Удря в главата, слиза в петите. Болният започва да се върти като въртоглав. При играта проявява признаци на своеобразна парализа. Последните изследвания доказваха, че баците на тая болест се пренасят от Запад във вид на модерни джазови парчета. Заболяват предимно млади момчета и момчета, които пият и пушат без мярка и по ризата им излиза едра шарка на големи ефекти. Въобще бодестата е прилепчива към хора, предразположени към дефекти. Заболяването се лекува много успешно с „мелиоративна копанца“ в работно време и „бутовска ситна ръченица“ след работно време. Препоръчва се също барова карантина до година и половина.

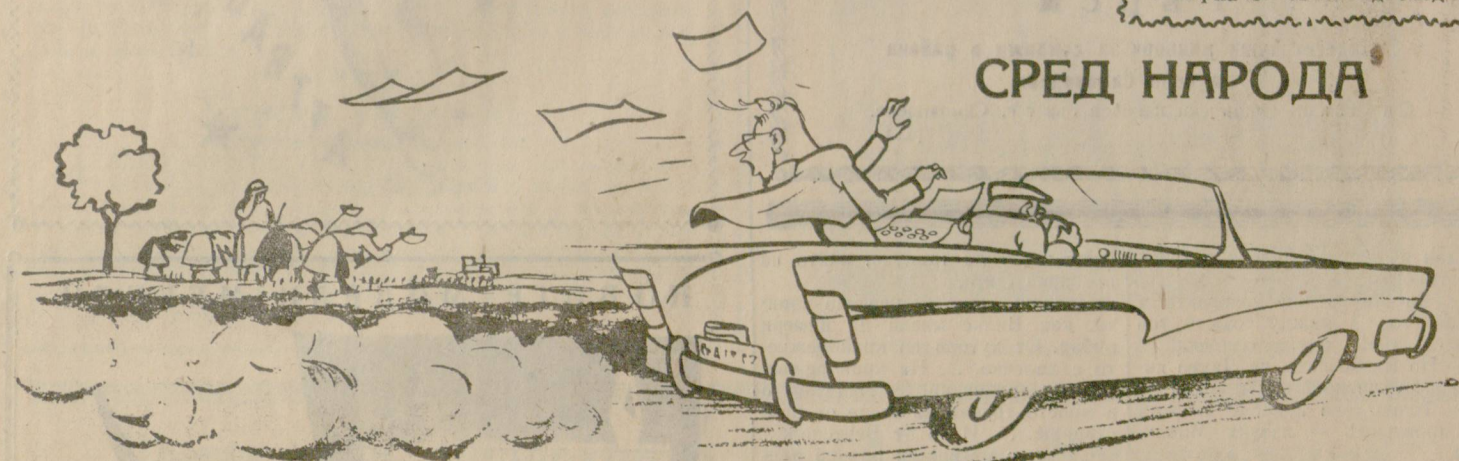

— БУКВИТЕ СА НАШИ, БРАТЕ МЕТОДИЕ, АМА ЧОВЕКЪТ НЕ Е НАШ...

Азбучни показатели, справочник за художници и писатели

А В Г Д Е Ж З И К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ

ЗВУКАТА ИМА ГЛАСНИ И СЪГЛАСНИ
ЪДЕТЕ САМО ГЛАСНИ,
ИНАГИ ИНАЙ-ЯСНИ!
ОЛЯМОТО, НАРОДНОТО ИЗКУСТВО
ЪЛВОКО ОТ НАРОДА СЕ РАЗБИРА —
ДНО Е ВАЖНО ТУК: СЪС ВЯРНО ЧУВСТВО
ИВОТА НОВ ВЪВ НЕГО ДА ИЗВИРА!
АШОТО ИМА ТУК-ТАМЕ ПОЕТИ,
ТО ВЪВ НАШТО ГЕРОИЧНО ВРЕМЕ,
ОИТО ПИШАТ ТЪМНИЧКИ КУПЛЕТИ,
ИШЕНИ ОТ ИДЕЯ, С ЧУЖДИ ТЕМИ,
ИНАВАЩИ ЗА БЕЛИ, А ПЪК С ЧЕРНИ
АТЪПКАНИ СА МИСЛИ ВЪВ БЕЗРЕДА
ТЕЗ ПОЕТИ СМЯТАТ СЕ МОДЕРНИ —
О-ВЯРНО Е ДА КАЖЕМ „ЧЕРНОГЛЕДИ“!
АБОТНИК СЕ ИЗПРАВЯ ПРЕД КАРТИНА,
ЪС ТОПЛОТА И НЕЖНОСТ ТЯ ГО СГРЯВА;
ОВА Е — КАЗВА — МОЯТА РОДИНА! —
СМИВКА ПО ЛИЦЕТО ЗАСИЯВА:
ОН СВЕТЪЛ, А НА НЕГО НАРИСУВАЛ
УДОЖНИКЪТ КРЕМИКОВСКИ КОМИНИ
ЕЛУВАТ ТЕ НЕБЕТО С ДИМ ИЗПЛУВАЛ...
ЕСТИТА МЛАДОСТ, СЛЪНЧЕВА РОДИНО! —
ЕПТИ КАРТИНАТА С ЕЗИК ПОИЯТЕН!
АСТЛИВ СИ ТИ СЛЕД РАЗГОВОР ПРИЯТЕН!
ЩАСТЛИВ Е ТОЗ ТВОРЕЦ, КОЙ РАЗГОВАРЯ
СЪС ЧЕСТНА МИСЪЛ, С ВЯРА И СЪС ЧУВСТВО
СЪРЦАТА ТОЙ НА ХОРАТА РАЗТВАРЯ
ДА ПИЯТ ОТ ГОЛЯМОТО ИЗКУСТВО.

— КАРАИ МАЛКО ПО-БАВНО, ЗА ДА ВНИКНА И В ДУШИТЕ ИМ! ...

В ЦАРСТВОТО НА ДОЛАРАЦ

(КОМЕНТАРИИТЕ СА ИЗЛИШНИ)

БИОТИ лично присъствувала на откриването на палатката с нейни картини. Тя била в бяла, найлонова блузка с перерудка, в елегантни кафени панталонки и кафява барета. Боса. Не само, защото Биоти не обича обувки. Очаквало се, че Биоти ще рисува нещо в присъствието на публиката, дошла на откриването. А Биоти рисува както с предните, така и с задните си крака.

Биоти е млада маймунка от породата на шимпанзетата. Тя живяла в зоологическата градина в град Цинцинати и дълго време никому и на ум не е минавало, че е „талант“. Но веднаж някакъв шегобец, измежду служителите в зоологическата градина, дал на Биоти една туба с маслена боя. Маймунката

размазала боята по пода на клетката и поискала още. Тогава й дали платно и цял набор бои. Изпод косматите лапи на Биоти излязъл зашеметяващ абстракционистки шедевър.

Изложбата с картини на Биоти бе разположена в галерията Бианчили в Ню Йорк. Картините се продаваха. Вестник „Ню-Йорк хералд трибюн“ писа в онези дни: „Картините на Биоти се продават по цена, за която само може да мечтае начинаещият художник — от 45 до 90 долара за едно платно без рамките. Продадени са вече около 50 картини“.

До произведението на Биоти бяха окачени творби на други абстракционисти. Картината бе твърде пикантна: посетителите дълго не можеха да разберат къде са платната на начинаещата маймуна и къде на маститите художници.

Почти същото конфузно по-

ложение се случи веднаж и в Нюйоркския музей на съвременното изкуство. Там имаше една изложба на знаменит експресионист. Една от неговите картини висеше наопаки цели 47 дни. 116 000 посетители, минали край това платно, не забелязали грешката. Само една посетителка обърнала внимание, че картината е разположена не както нейната репродукция в музейния каталог. Между посетителката и служителите в музея станал любопитен диалог, който бил публикуван от всички вестници.

— Струва ми се, че тази картина виси наопаки, — плахо забелязала посетителката.

— А вие знаете ли къде е горната част, и къде е долната

Нова подигравка с изкуството

ИЗМЕЖДУ много „новатори“ на изкуството в западния свят е и милианецът Пиеро Манцони. Себе си той нарича „авангард на художниците“ — новатори — но той е отишъл значително „по-напред“ от тях. „Важен“ елемент в „творчеството“ му са чистите бели платна. Той сам признава, че от години наред не е взел четката в ръка. Като излага своите бели платна, Манцони оставя на зрителите са-

(Из статията „Абстракционизмът омръзна на хората“ поместена във в. „Правда“)

ми да си представят — какво тожелат и каквото им се харесва — че е нарисувано на тях Белите платна на Манцони се продават между 100 000 и 200 000 лири.

Белите платна са само част от неговото „творчество“. Много „интересни“ са и неговите въздушни тела, които той нарича „пневматическа скулптура“. Това са обикновени гугла балончета. Манцони наду-

ва балончето, поставя го на трикрака желязна поставка и... скулптурата е готова. Понеже ги произвежда серийно, Манцони ги продава сравнително евтино: по 30 000 лири. Ако обаче купувачът пожелее пред него да се надуе балончето, тогава цената е 60 000 лири. Своего „творчество“ Манцони е опростил до крайност — сега е почнал да продава само своя подпис.

Днес в Милано има 73 души, които носят подписа на Манцони на своето тяло и се считат за част от неговото „художествено творчество“.

Техните вкусове и нрав

КАКТО СЪОБЩАВА английският вестник „Дейли мирър“, в страната станало трагично събитие: под колелата на лека кола попаднала черната котка Топси, известна с това, че целяла си живот и осветила на „живопис“. Топси била постигнала големи успехи — някои нейни картини са били оценени по 350 фунта парчето. Стопанинът на Топси тежко преживяла смъртта на „талантливата“ котка, тъй като не се надява, че ще й намери подходяща заместничка.